

Kursrapport EXFAC høsten 2014

1. Faglærers vurdering av gjennomføring

Verken referansegruppemøtet eller andre tilbakemeldinger har avdekket alvorlige svakheter ved gjennomføring av kurset. På referansegruppemøtet syntes det å være enighet om at kurset gir et godt læringsutbytte. Det er behov for mindre justeringer og det er naturligvis rom for forbedring av elementer i kurset, se nedenfor.

a. Praktisk gjennomføring

i. Strukturen på kursopplegget

Kurset ble gjennomført med 12 dobbelttimer forelesninger og 10 seminarsamlinger i uke 33-39 der tema for seminarsamlingene var lagt opp i slik at de fulgte (i tid etter) forelesningene.

Tandes 5 innføringsforelesninger – «Rettsvitenskapens magi», «God start», «Hvordan skrive juridisk analyse», «Bruk av andres materiale. Om opphavsrett og referanseteknikk» og «Jussen, deg og livet. De store perspektiver i jussen» supplerer kursopplegget.

ii. Forelesningene

Kursansvarlig hadde forelesningsrekken selv og det ble oppfattet som positivt at vinklingen på de ulike temaene var en annen enn i læreboken. Powerpointdisposisjoner til forelesningene ble lagt ut i fillageret før hver forelesning. Det ble også gjort filmopptak av forelesningene (med unntak av den siste). Opptakene ble lagt ut på edublogs-siden.

iii. Brukte oppgaver

Oppgavesettet er i hovedsak tematisk sett som før (med unntak av en ny oppgave om legalitetsprinsippet), men var vesentlig endret i utforming. De skriftlige oppgavene med obligatorisk innlevering var konsekvent formulert slik at studentene selvstendig og aktivt måtte argumentere ved hjelp av rettsgrunnlag (utenfor læreboken). Dette ble oppfattet som krevende. Selv om ikke alle de konkret valgte rettsgrunnlagene var like velegnet for drøftelser på dette nivået, og bør byttes ut ved neste korsvei, oppfatter kursansvarlig omformuleringen av oppgavene som et vellykket grep. Oppgavesettet fremstår nå som bedre egnet til formidling av akademiske verdier og forventninger, herunder særlig kravet til selvstendighet.

iv. Skrivning og kommentering

Både seminarlederne og arbeidsgruppelederne gjør en svært god jobb med å kommentere studentenes seminaroppgaveutkast og øvingsoppgave.

v. Gjennomføring av seminarsamlingene

Det er gjennomgående gode tilbakemeldinger på gjennomføringen av seminarsamlingene og seminarlederne oppleveres som samvittighetsfulle og faglig dyktige.

Det ble holdt en oppstartsamling og en midtveissamling (kakelunsj) for seminarlederne for å koordinere seminargruppene.

vi. Obligatorisk øvingsoppgave

Oppgaven er innenfor faget forvaltningsrett (inhabilitet), gjenbrukt i en årrekke og rettes av arbeidsgruppelederne. Oppgaven synes fortsatt å være en god første introduksjon til praktikumsmetode for studentene. Mange studenter har problemer med å «få nok» ord.

vii. Eksamen og sensur

Kurset har mappeevaluering og studentene må oppfylle en rekke arbeidskrav i løpet av kurset. Arbeidskravene er oppdatert på fakultetets hjemmeside og det fremgår nå at både innlevering av disposisjon (gruppeoppgave) og innlevering av (individuell) førsteutkast til seminaroppgave er arbeidskrav. Kunnskapstesten ble utformet med 5 spørsmål der studentene både skulle ha anledning til å vise grunnleggende forståelse for kjernepunkter i faget, men også i noen grad testes i begrepskunnskap fra kurset.

viii. Samarbeid med administrasjonen

Det er stor etterspørsel etter studieadministrativ service på dette kurset og det studieadministrative ansvaret blir glimrende ivaretatt av Kari Kaland Bjørøy.

b) Strykprosent og frafall

Av 296 studenter som møtte til eksamen besto 291. Dette gir en strykprosent på 1,7 % (5 personer).

c) Karakterfordeling

Det benyttes karakterer “Bestått” og “Ikke bestått”, og karakterfordelingen er dermed uttømmende beskrevet gjennom punktet ovenfor.

d) Studieinformasjon og dokumentasjon

Emnebeskrivelsen er publisert på UiBs websider (<http://www.uib.no/emne/EXFAC>) og på Mi side. Studentene oppfatter Mi side som lite oversiktlig og ønsker automatisk pålogging til Webmail fra Mi side. Forelesningene er fortløpende publisert på edublogs-siden til emnet.

e) Tilgang til relevant litteratur

Læreboken trenger oppdatering. Kursansvarlig har i samråd med Synne Sæther Mæhle en strategi for utvikling av nytt og oppdatert læremateriell. Rettsgrunnlag til bruk i seminarsamlingene har blitt elektronisk tilgjengeliggjort for studentene i fillageret på Mi side.

2. Faglærers vurdering av rammevilkårene

a) Lokaler og undervisningsutstyr

Lyden i auditorium 1 er vanskelig for dem som sitter langt bak, særlig ved bruk av fast mikrofon. Lyden var bedre ved bruk av headset, men dette ga dårlig lyd på videoopptaket.

b) Andre forhold

Rammevilkårene for kurset er gode og gir anledning til tett oppfølging av studentene.

3. Faglærers kommentar til studentevalueringen (referansegruppemøtet)

Hovedinntrykket fra referansegruppemøtet er at kurset fungerer godt. For kursansvarlig er møtet særlig nyttig for å drøfte hvilke konkrete oppgaver som bør forbedres/utgå ved neste kurs og hvordan sammenhengen mellom de ulike elementene i kurset best kan sikres.

4. Oppfølging av fjorårets evaluering

Omformulering av oppgavesettet, revisjon av skriveveiledning og omarbeiding av arbeidskravene er punkter fra fjorårets evaluering som er blitt fulgt opp og implementert i årets kurs.

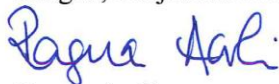
5. Faglærers samlede vurdering, inkl. forslag til forbedringstiltak

Exfac kretser inn jussens og juristenes rolle i samfunnet for studentene og bør ha et dagsaktuelt preg. Kurset gir en grunnleggende innføring i juridisk metode og begrepsapparat som fungerer som et godt utgangspunkt for å begynne på de enkelte juridiske fagene. Kursopplegget som er bearbeidet over mange år, er velfungerende, men bør kontinuerlig oppdateres og forbedres.

Forslag til tiltak for 2015:

- Revidere oppgavesettet (bytte ut rettskilder som ikke fungerte samt sikre dagsaktualitet)
- Lage oversikt over sentrale lovendringer etter læreboken ble utgitt i 2007 (særlig Grunnlovsendringer)
- Ha en egen forelesning om akademisk skriving og tekstkvalitet (v/Eivind Kolflaath)
- Revidere skriveveiledningen i fillageret
- Vurdere å lage ny prosedyreoppgave og flytting av prosedyreoppgaven før gjennomføring av øvingsoppgaven (det siste etter ønske fra studentene).

Bergen, 16. januar 2015

Ragna Aarli

REFERAT FRA REFERANSEGRUPPEMØTE, 19.2.2014

JUS114 JURIDISK METODE, VÅREN 2014

Til stede:

Kursansvarlig Bjørnar Borvik

Gruppeleder Kjersti Bakke Sørensen (for Kari K. Bjørøy)

Representanter for følgende grupper: 1.19, 1.4, 1.22, 1.24, 1.7, 1.17, 1.26, 1.11, 1.25, 1.21, 1.30, 1.2, 1.21, 1.3, 1.12, 1.8, 1.16/JSU, 1.18, 1.13, 1.28, 1.29

Referatet er gitt i stikkords form og gjenspeiler derfor ikke hvor mange representanter som støttet eller var uenige i de ulike momentene

LÆRINGSMÅL OG LÆRINGSUTBYTTE

Er det samsvar mellom målene for kurset og opplegget i undervisningen? Er læringsmålene for kurset kommunisert tydelig nok?

- Tre læreplanmål – motstridende rettsregler blir lite tatt for seg/det er dårlig dekning av disse både i bok, oppgaver og forelesninger
- Læreplanen kunnet komme klarere frem i begynnelsen av kurset, det vil si vært tydeligere formidlet med et klarere budskap

KURSETS STRUKTUR

Antall grupper, forhold mellom forelesninger og oppgaver og lignende

- Noen reagerte på at det var flere oppgaver enn det man skulle løse. Skulle vært poengtert om man skulle løse dem, ev. burde de vært fjernet. Arbeidsgruppelederne visste heller ikke hva de skulle gjøre med disse oppgavene. «Man blir usikker på om man "burde" løse dem – stressfaktor, særlig fordi vi er førsteårsstudenter».
 - BORVIK: Skyldes at det var flere gruppemøter i løpet av kurset tidligere. Var ikke klar over dette - tar det til etterretning og gjør noe med saken i neste runde.
- Litt «surrete» i forhold til forelesning – annonserer oppsummeringsforelesning uten at det er det, det kom aldri noen oppsummering.
- Noen foreslår hjemmeeksamen på emnet, andre mener skoleeksamen er mer hensiktsmessig
- *Struktur:* noen kunne tenke seg flere gruppemøter enn tre - kanskje ha en oppgave/samling den første uka?
- Hvem lager arbeidsgruppeoppgaver/eksamen? Kommer eksamen til å samsvare med arbeidsgruppeoppgavene, siden det er to forskjellige som lager oppgaven?
 - BORVIK: man skal forholde seg til pensum. En eksamen skal aldri være en test på om man forstår én persons begreper og innfallsvinkel til juridisk metode.
- Litt uheldig at samme person ikke er kursansvarlig og foreleser – blir litt forvirring. Andre mener det er *veldig* problematisk.
- Faget virker veldig uorganisert.
- Arbeidsgruppeoppgavene fokuserer veldig på tidligere kursansvarligs begrepsapparat
- Forslag om at Borvik kunne kanskje ha kommet innom en forelesning og informert om at han er kursansvarlig

- Skaper «frykt»: «Kan vi bruke begrepene i [den nye] boka? Kjenner sensorene til begrepene i den nye pensumlitteraturen?»
- I forrige kurs (JUS111 Forvaltningsrett I) var det høy grad av kontinuitet i kurset
- Foreleser virker litt uorganisert, stiller spørsmål til studentene som avslører lite kunnskap om kurset, noe som skaper usikkerhet hos studentene
- Kort kurs – får ikke fordøyd stoffet skikkelig
- Forvirrende/motstridende info om tilleggslitteratur
- Det kommenteres også at lesing av tilleggslitteratur er opp til den enkelte
- «Sensorveiledning til tidligere oppgaver peker nesten kun mot kjernelitteraturen – det indikerer jo at det ikke er vits i å lese tilleggslitteratur»
- Forslag fra en av representantene: Hva med å ha metode parallelt med de andre fagene i løpet av det siste halvåret?

ARBEIDSGRUPPER OG GRUPPEOPPGAVER

Kommentering, vanskelighetsgrad i forhold til progresjon i kurset, læringsutbytte, gruppeleder

- Som tidligere nevnt: flere ønsker seg arbeidsgrupper første uka.
- Ekstra fokus på domsanalyse etterlyses - særlig i og med at det ikke har vært undervist i særlig grad på dette kurset
 - BORVIK: vi prøvde å få til dette (dobbeltime domsanalyse), men han som pleier å gjøre dette var ikke tilgjengelig. Tenker man bør bruke mye tid på dette.
- For mange [enkle] definisjonsoppgaver. De første oppgavene var litt bortkastet tid, litt ungdomsskolepreg. Lite hensiktsmessig, og vanskelig å få noe ut av kommenteringen også
- Ønske om tips fra arbeidsgruppelederne om en klar struktur for oppgaveløsningene
- Flere teori-/langsvarsoppgaver ønskes
- Feil i sidetall i veiledningen til arbeidsgruppelederne
- Det nevnes at oppgavene var svært utfordrende for (noen av) arbeidsgruppelederne
 - BORVIK: tar kontakt med arbeidsgruppelederne for å diskutere opplegget videre

STORGRUPPER

Storgruppeleder, opplegg på gruppene

- Gode tilbakemeldinger på storgruppelederne – klarer å gjøre temaet spennende. Oppgavene er litt rart formulert innimellom.
- Litt kort tid; et rush for å komme seg gjennom oppgavene. Litt for mye tid brukt på faktum – det burde være en forutsetning at studentene hadde satt seg inn i dette på forhånd. Bortkastet tid.
- Noen mener det er bra, andre forvirrende med ulike synspunkt på stoffet (bok/storgruppeleder har forskjellige ståsted)
- Positive til storgruppeleder – løsrev seg litt fra pensum – skjønner at det ikke "bare" er å pugge

- Storgruppeleder mente at det var vanskelig å legge opp en analyse som ble god nok, samtidig som studentene skulle forstå den
 - BORVIK: kanskje man må se på utvalget av dommer? Velge dommer som er litt "kjent territorium" fra før for studentene (ekteskapslov i stedet for erstatningsrett, for eksempel)?

LITTERATUR

Omfang, relevans

- Ny bok – litt problematisk med nye begreper
- Forholdet mellom kjerne- og tilleggslitteratur bør avklares bedre
- Dommene som er eksempler var fra rettsområder studentene ikke har oversikt over – da går det fort over hodet på studentene.
- Misnøye med boken i noen grupper – «upedagogisk». De fleste leser andre ting, dårlig formidling – noen mener den blir bedre når den leses to-tre ganger. Ønske om annen bok. «Dårlig skrevet». Studentene leser heller Bo, Nygård, Andenæs
- Andre mener den er «god og grei, om enn litt tørr». Tung og (unødvendig) repeterende
- Det at boken er skrevet av foreleser ikke så positivt i dette faget. Litt ensidig gjengivelse av boka i forelesningssituasjonen. Henvist til veldig mange dommer i boka – tar altfor mye tid å sette seg inn i.
 - Kommentar fra en av representantene: Det står en oversikt bakerst over hvor mange ganger dommene er nevnt - god indikasjon på hvilke dommer man bør fokusere på)
- Andre synes det er OK at det var mange dommer – gir økte sjanser for forståelse

FORELESNINGER

Innhold, presentasjon, handouts/forelesningsdisposisjoner

- Forelesning: bærer preg av opplesning av boka
- Man teoretiserer litt mye i dette emnet – man glemmer at man faktisk bedrev juridisk metode hele forrige kurs.
- Monsen er lett å følge – flink foreleser. Kanskje litt vanskelig å løsrive seg fra sitt eget pensum?
- Forelesning er på et vis en hjelp til å forstå stoffet ennå bedre, men ikke hvis forelesningen er så tro mot boka
- Ikke så bra at man ikke ble ferdig med forelesningene + at det heller ikke ble holdt oppsummeringsforelesning
 - BORVIK: skal man dekke alt, blir forelesningene på et helt generelt plan. Man må tørre å foreta valg om hva man dekker i hhv forelesninger og arbeids-/storgrupper. Mulig en oppsummeringsforelesning er bortkastet tid i så korte kurs, men man skal følge opp det man annonserer.
- «Kred» til Tande - opptak av forelesningene kom på plass veldig kjapt

ANNET

Administrativt, Mi Side, Kark, andre ting

- Eksamen står ikke i kalenderen på Mi side?
- Litt problemer med Kark – kommentarene fra andre har forsvunnet
- En oppgave kunne ikke kommenteres?!
- Administrasjonen fungerer veldig bra – endringer i Kark er gjort siden sist kurs (men fontene er ikke ordnet) – fint å se at ting skjer fortløpende.
- Kan man gjøre andres kommentarer usynlige frem til fristens utløp slik at man unngår at folk bare skriver "enig med..."? Unnasluntring hos enkelte.
 - Forslag fra en av representantene: man kan printe ut besvarelsen og kommentere på papir hvis man ikke vil «farges» av andres kommenteringer
- Andre mener det er nyttig å se andres kommentarer - se hva de har gjort annerledes
- Det kommer tidvis autokorrektur til svensk i kommentarene?!?
- Flere sier at Kark er elendig, andre synes det fungerer greit.

JUS121 Norske og internasjonale rettslige institusjoner Kursrapport

Det juridiske fakultet, Universitetet i Bergen – våren 2014

KURSRAPPORT
JUS121 Norske og Internasjonale
Rettslige Institusjoner (NIRI)

1. Faglærers vurdering av kursets gjennomføring samt kommentar til studentevalueringene (referansegruppemøtene)

Studentene har gitt uttrykk for at *strukturen på kurset* har fungert bra, og at de er svært fornøyde med de fire *foreleserne på kurset* (Franklin, Tverrberg, Skodvin og Fredriksen). Alle forelesningene (bortsett fra introduksjon og oppsummering) ble tatt opp og lagt ut på Edublogs, noe studentene var svært positive til.

Tilbakemeldingene fra studentene på referansegruppemøtene vitner til at de stort sett har vært fornøyde med *kursinformasjonen* de har fått (dokumentet «Generell kursinformasjon», fortløpende oppdateringer på Mi side, m.m.). *Samarbeidet med administrasjonen*, særlig ved administrativt ansvarlig for 2. studieår Anne Torekoven, har på denne fronten (og ellers mer generelt) fungert meget bra.

Oppgavesettet er i stor grad utarbeidet og oppdatert hvert år med tanke på å øke graden av forskningsbasert undervisning på kurset. Tre nye oppgaver ble inntatt i oppgavesamlingen på årets kurs – to arbeidsgruppeoppgaver og en storgruppeoppgave. En av de nye arbeidsgruppeoppgavene (som omhandler de folkerettslige jurisdiksjonsreglene) opplevdes av flere av studentene som særlig utfordrende, noe som mest sannsynlig skyldtes dårlig oppmøte på gjennomgangen av akkurat den oppgaven blant arbeidsgruppelederne. De fleste var likevel på det hele veldig godt fornøyde med *arbeidsgruppeledernes innsats*. Jeg har også inntrykket av at de har gjort en solid innsats på årets kurs.

Flere av studentene ga uttrykk for at særlig komparasjonsoppgavene (som ofte tar utgangspunkt i statsretten og som går på tvers av rettsområdene som kurset dekker) ga et

meget godt læringsutbytte, at oppgavesettet har en variert vanskelighetsgrad (som var positivt) og at oppgavene tar opp høyst dagsaktuelle problemstillinger.

Storgruppeoppgavene – som særlig tar sikte på å trekke trådene mellom de fire rettsområdene som dekkes på kurset – fungerte særdeles godt på årets kurs. To av oppgavene som var gitt året før ble kortet ned (i henhold til kursrapporten og kursevalueringen 2012/2013), og ga dermed bedre tid til mer utførlige diskusjoner og variasjonsoppgaver.

7 faglærere har vært involvert i storgruppeundervisningen i år (Franklin, Skodvin, Fredriksen, Gjendemsjø, Howden, Ormberg og Halvorsen). På referansegruppemøtet ga flere uttrykk for et varierende kunnskapsnivå blant disse. E.m.m. vil dette til en viss grad måtte forventes når enkelte av underviserne tar kurset for aller første gang. Alle storgruppelederne får utførlige veiledninger utarbeidet av kursansvarlig, og muligheten til en oppgavegjennomgang i forkant av storgruppesamlingene. Tilbakemeldingene på disse har vært positive, og vil fortsette på samme vis til neste år. Interessen som er påvist for å undervise på NIRI-kurset viser for øvrig (og gledelig) at lærerstaben ved fakultetet er særdeles godt rustet for å drive kurset videre i årene som kommer.

Enkelte av studentene på referansegruppemøtet ga uttrykk for misnøye ift varierende kommentering fra sensorene på *den obligatoriske kursoppgaven*. De fleste av studentene mente likevel at dette var et gjennomgående problem på kursene de har tatt hittil på studiet, og ikke spesielt for NIRI-kurset. Etter å ha lest nærmere 100 oppgaver ifm sensur og nivåkontroll er mitt inntrykk at sensorene på årets kurs har gjort en svært god jobb, og at noe av misnøyen kan skyldes at studentene ikke leser sensors kommentarer i lys av sensorveiledningen (noe de også uttrykkelig oppfordres til å gjøre). Studentene virket ellers godt fornøyde med både oppgaven og veiledningen.

Kursets emnebeskrivelse ble endret i år for å tillate bruk av en *traktatsamling* med folkerettslige og EU-rettslige tekster på eksamen. Studentene har tidligere fått utgitt eksamensvedlegg på 20-30 sider med slike materialer. Tanken var å gjøre det enklere for studentene ved at de får innarbeidet tekstene på forhånd, på samme måte som med lovsamling. Det har likevel (og naturligvis) vært en del klager på merkostnadene forbundet med dette – boken koster 549,-. Likevel slik at fordelene med et slikt eksamenshjelpemiddel må antas å oppveie denne ulempen.

Karakterfordelingen på skoleeksamen ligner stort sett på det vi har sett de siste årene, med noe høyere overvekt av de beste karakterene. Strykprosenten ligger på rundt 2% (6 av 296 innleverte besvarelser). Av 360 oppmeldte kandidater leverte 296 besvarelser. 21 studenter møtte ikke opp, og 31 avbrøt/trakk seg fra eksamen. De resterende 12 har andre grunner (legeerklæring, manglende oblig, osv.). *Frafallet* anses med dette å ligge innenfor normalen på ca. 10%.

2. Faglærers vurdering av rammevilkårene

Flere studenter har etterspurt 6-timers avsluttende eksamen på NIRI-kurset. NIRI er et av fagene med størst pensumdekning og faglig bredde på hele Masterstudiet. Mange føler at dagens ordning med 4-timerseksamen ikke gir tilstrekkelig med tid for å kunne utvise læringsutbyttet de føler at de har fått i løpet av kurset.

6-timerseksamen har også vært etterspurt av flere studenter jeg har snakket med som har tatt kurset tidligere, og har vært et gjengående tema på referansegruppemøtene de siste årene. At studenter eventuelt ønsker mer tid på eksamen er ikke så overraskende – slik er det nok i flere fag. Etter samtaler med studentene på referansegruppemøtene virker det heller ikke som om det er eksamensoppgavene i seg selv som er problemet (at de eventuelt er for store og/eller krevende).

Tidsbegrensningen rammer også til en viss grad utformingen av eksamensoppgavene, da det som oftest forsøkes å gi minst et spørsmål som berører hvert av fagområdene. Komparasjons- og teorioppgaver er nyttige verktøy i denne forbindelse, men gir mindre plass til mer omfattende og utfordrende praktikumsoppgaver som går i dybden på enkelte problemstillinger.

Det vil følgelig vurderes å søke SU om å endre prøvingsformen til neste år fra 4- til 6-timerseksamen.

Mange av studentene har også etterspurt flere forelesninger på kurset, da disse har gitt dem et godt læringsutbytte. Forelesningsrekken deles i dag mellom fire undervisere, med hver sin spisskompetanse på de enkelte rettssystemene som kurset dekker. Forelesningstimene (34t) er fordelt på følgende måte: 2t introduksjon; 8t statsrett; 8t folkerett; 6t EU-rett; 6t EØS-rett;

2t oppsummering. Etter at kurset gikk fra 20 studiepoeng til 17 noen år tilbake måtte man ta noen harde valg ift hva som skulle dekkes på forelesning, og hva som eventuelt skulle overlates til studentene å lese seg opp om på egen hånd. Slike prioriteringer er imidlertid ikke uvanlige på flere kurs hos oss. E.m.m. fungerer dagens ordning, etter omstendighetene, bra: Foreleserne nyter stor grad av autonomi innenfor kursets overordnede faglige ramme og læringskravene, mens fokus på de overordnede komparative aspektene er terpet gjennom flere års samarbeid med kursansvarlig. Noe av etterspørselen etter flere forelesningstimer kan nok avbøtes gjennom publisering av deler av årets forelesninger på Edublogs. I samråd med enkelte av de andre foreleserne på kurset er det også tiltenkt å invitere en gjesteforeleser hvert år til å forelese for studentene på kurset. I år gjestet EFTA-domstolens President Carl Baudenbacher den første årlige «NIRI-forelesningen» (omkostningene ble dekket av to av forskergruppene).

3. Oppfølging av fjorårets evaluering

Følgende tiltak er gjennomført på årets kurs, i tråd med fjorårets evaluering:

- Videoopptak av forelesninger, publisert på Edublogs
- Nedkorting av enkelte storgruppeoppgaver
- Innføring av traktatsamling som tillatt hjelpemiddel på skoleeksamen

4. Faglærers samlede vurdering, inkl. forslag til forbedringstiltak

NIRI-kurset har e.m.m. fungert nesten optimalt i år, både faglig og organisatorisk sett. Men det er alltid rom for forbedringer. Følgende tiltak foreslås derfor til neste års kurs:

- Læringskravene på kurset skal oppdateres, særlig for å bedre reflektere ferdighetene som studentene skal utvikle i løpet av kurset.
- Mer aktiv bruk av Edublogs, bl.a. gjennom «Q&A» med foreleserne på nettsidene.
- Kursansvarlig vil gjennomgå arbeidsgruppeoppgavene med tanke på ordgrensen, som blir absolutt f.o.m. neste år.
- Kursansvarlig vil søke SU om 6-timerseksamen på faget.
-

Bergen, 10.06.14

Christian Franklin

Kursansvarlig JUS 121 Norske og internasjonale rettslige institusjoner

**REFERAT FRA REFERANSEGRUPPEMØTE,
2. oktober 2014**

JUS122 ERSTATNINGSRETT, høsten 2014

Til stede:

Kursansvarlig Bjarte Askeland (BA)

Anne Marie Frøseth (AMF) og Jan-Ove Færstad (JOF)

Studieårsansvarlig Anne Torekoven (ref.)

Representanter for følgende grupper: 1, 2, 4-7, 9-11, 13-15, 17, 19, 21-27 og 29-31

JSU-repr.: Sanna Karlsrud

Referatet er gitt i stikkordsform og gjenspeiler derfor ikke hvor mange representanter som støttet eller var uenige i de ulike momentene

LÆRINGSMÅL OG LÆRINGSUTBYTTE

Er det samsvar mellom målene for kurset og opplegget i undervisningen? Er læringsmålene for kurset kommunisert tydelig nok?

Dette er bra, fornøyd med opplegget. Det var flere som påpekte avslutningsvis at det samlet sett er dette et veldig godt kurs, og at det er positivt at alle lærerne på kurset står så godt sammen om å lage et godt opplegg for studentene.

KURSETS STRUKTUR

Antall grupper, forhold mellom forelesninger og oppgaver og lignende

Generelt positive holdninger til flere forelesninger dersom det lar seg gjøre.

Tre forelesningstimer på rad samme dag er litt mye, ønske om å dele dette opp, evt. ha to dobbelttimer fordelt på to dager.

Uheldig med arbeidsgruppe første uken i semesteret (gjelder særlig for de som har meldt seg som faddere).

Det er god sammenheng mellom rekkefølgen på tema på forelesninger og arbeidsgruppeoppgaver. Bra med forelesningsplan.

Flervalgsoppgaver oppleves litt forskjellig. Noen mener det gir bra læringsutbytte fordi de sjekker opp rundt alle svaralternativene, andre mener det ikke er bra fordi man ikke får vist refleksjon. Det blir mer kunnskapssjekk enn læringsutbytte.

Positivt med skikkelig fokus på skriving av teorioppgaver, og at noen av arbeidsgruppene er dedikert til dette.

Ønskelig med gjennomgang av hvordan man kan løse en flervalgsoppgave.

Opplevelse av en fin overgang og progresjon i forhold til fagene på 1. studieår. Veldig fint med fokuset på rettspraksis og hvordan man arbeider med ulovfestet rett og rettspraksis, siden dette er første faget der dette blir skikkelig fokusert og belyst.

ARBEIDSGRUPPER OG GRUPPEOPPGAVER

Kommentering, vanskelighetsgrad i forhold til progresjon i kurset, læringsutbytte, gruppeleder

Oppgavene var gode og dekkende, men når det gjaldt selve skrivingen ble læringsutbyttet av oppgavene noe begrenset pga den absolutte ordgrensen. Man kan ikke skrive «mer utfyllende» når ordgrensen er nådd for lengst. I enkelte tilfeller har mange brukt en del tid på å kutte ned for å få oppgaven kort nok. Dette gjaldt særlig obligatorisk oppgave og oppgave 6.

Forslag om å løse dette på samme måte som i JUS111 Forvaltningsrett I, hvor oppgaven blir delt opp i gruppen og man skrev hver sin del av oppgaven. Dette kan være problematisk hvis ikke alle leverer.

For så vidt greit med ordgrense på 1500 ord, men da må oppgavene tilpasses bedre.

Fint å gjennomgå både praktikum og teoridel om samme problemstilling.

Presisering av tema/relevante dommer i oppgavene er bra og veldig fint med pedagogisk intro før hver oppgavetekst om formålet med oppgaven i kurset!

Kanskje det bør settes et minstemål/lages en mal for hva man forventer av kommentarer fra studentene? Noen mener det, mens andre mener det er opp til en selv hvor grundig man vil kommentere. Flere retningslinjer er ikke ønskelig fordi nivået blant studentene varierer.

Enighet om at man lærer mest av å kommentere selv.

Mange mente siste oppgave var vanskelig.

AMF: siste oppgave skal være utfordrende, for at studentene skal oppleve progresjon i emnet og for å få en «eksamenslignende» oppgave. Dette var studentene positive til, men generelt enighet blant både lærere og studenter om at det var vanskelig å nå denne målsettingen med så absolutte ordgrenser uavhengig av hvor man var i kurset.

STORGRUPPER

Storgruppeleder, opplegg på gruppene

Veldig fornøyd med alle storgruppelederne! Gode oppgaver.

Den siste oppgaven var nokså oppfattende. På et par av gruppene hadde dette ført til at det ikke ble så mye diskusjon på slutten av oppgaven og at storgruppelederen måtte gå gjennom dette selv. Enkelte påpekte at det kunne være bedre å få en skikkelig diskusjon i dybden på enkelte punkter der studentene var spesielt engasjert og hadde noe å si, istedenfor å ta mer overfladiske diskusjoner over alt.

Gode diskusjoner og dialog på gruppesamlingene.

AMF: Men hvordan forbereder man seg til storgruppene? Mer eller mindre enn til arbeidsgruppene?

Kanskje litt dårligere forberedelser til storgruppen, men da blir det opp til hver enkelt hva de vil ha av læringsutbytte. De fleste forbereder seg godt. Men det kan være vanskelig å få alle med i en diskusjon, ofte er det få som diskuterer.

JOF: Hva kan vi gjøre for å få studentene til å forberede seg bedre?

Kanskje storgruppelederne kan være strengere på første gruppe, og vise hva man forventer av studentene.

OBLIGATORISK KURSOPPGAVE

Ordgrense, læringsutbytte, vanskelighetsgrad, tilbakemelding

Oppgaven ble av de fleste oppfattet som vanskelig. Mange syntes dette var bra fordi det ga en reell eksamensforberedelse, mens noen hadde problemer med å komme i gang med oppgaven fordi man brukte for lang tid på å forstå den. Mange mente oppgaven stimulerte til mye diskusjon på kullet og at man ble nysgjerrig. Godt egnet til det formatet som obligatoriske oppgaver har, med en ukes arbeidsperiode.

Noen har fått få og dårlige kommentarer. Kommenteringen varierer, noen har fått nærmest sarkastiske kommentarer. Hvis vi tilstreber en god kommenteringskultur, bør dette også gjelde sensorer. Det kan se ut som om det har vært uenighet blant sensorene også, bl.a om medvirkning.

Noe usikker på hensiktsmessigheten av flervalgsoppgaver på dette stadiet.

Bra med utfyllende sensorveiledning. Sensorveiledningen var god som hjelpe- og læringsmiddel. Det hadde vært bra med en gjennomgang av oppgaven fra foreleser etter at oppgaven var levert.

LITTERATUR

Omfang, relevans

Spørsmål om hvorfor Nygaard er kjernelitteratur, da den er tung og lite oversiktlig. De fleste foretrekker Lødrups bok, som er mer «lærebok».

BA: Nygaards bok problematiserer emnet og inneholder en mer avansert og dypere fremstilling enn Lødrup. Den ligger akademisk sett på et høyere nivå, og det er tråd med våre ambisjoner for kurset og et universitetsstudium.

AMF: Nygaards bok er basert på en doktoravhandling og fyller flere formål enn å være en lærebok.

Positivt med forelesningsplan med leseliste!

FORELESNINGER

Innhold, presentasjon, forelesningsdisposisjoner

Veldig bra! Alle foreleserne er flinke!

EDUBLOGS/DIGITALISERING

Publisering, presentasjon, nytte

Ønske om at opptak av forelesninger legges ut tidligere. Alle (også de som har vært til stede på forelesningene) har stort utbytte av dette som et supplement til lesingen. Mener at det ikke vil gå ut over frammøtet på forelesningen selv om forelesningene legges ut tidligere – i alle fall fint om forelesningene som har vært publisert før obligatorisk kursoppgave.

BA: tidspunktet for publisering har noe med progresjonen i kurset å gjøre. Det er viktig at studentene konsentrerer seg om det som er tema for forelesningene fra uke til uke, og ikke repeterer hele tiden.

Veldig bra med tilbud om spørsmål og svar på edublogs under kurset!

ANNET

Administrativt, Mi Side, Kark, andre ting

Ingen kommentarer til dette.

REFERANSEGRUPPEMØTE

JUS123 FORVALTNINGSRETT II, 2. STUDIEÅR 2013/2014

Til stede 5. juni 2014:

- Representanter fra gr.: 1-3, 6, 8, 10-14, 16, 17, 19, 21, 23, 26-30, samt epost fra gruppe 9.
- Vara for kursansvarlig: Bjørn Henning Østenstad (BHØ)
- Studieårsansvarlig: Anne Torekoven (ref.)
- JSU-repr.: Axel Knudtzon

Referatet er gitt i stikkordsform og gjenspeiler derfor ikke hvor mange representanter som støttet eller var uenige i de ulike momentene

Læringsmål og læringsutbytte:

Miljøretten er ikke innenfor rammene i pensum i forhold til læringsmålene. Unntatte kapitler i læreboken stemmer ikke overens i forhold til ny og gammel utgave av boken. Kronglete å finne fram, dårlig struktur. Læringsmålene er videre enn pensum.

Kursets struktur:

Faget er litt langtrukket, man har god tid og pensum stemmer godt overens med den tiden man har til rådighet. (Sammenlignet med NIRI har man GOD tid!) Bra å ha alle forelesningene tidlig i kurset, passende mengde arbeidsgrupper og storgrupper. Noen mener skillet mellom rettsanvendelsesskjønn og forvaltningsskjønn ble tatt opp for sent i kurset på arbeidsgruppene, med tanke på at dette er en vesentlig del av faget. Litt engstelige for at eksamensoppgaven blir ut ifra Østenstads spesialområde, siden han er vikar for kursansvarlig.

Arbeidsgrupper og gruppeoppgaver:

De fleste arbeidsgruppeoppgavene er alt for store. Mange skriver 2-3000 ord på hver oppgave. Dette må omarbeides til neste år, da ordgrensen skal være absolutt (1500 ord). 5-6 av oppgavene er nye og det er lite variasjon i oppgavene, mye samme vinkling. Bør kutte ned på spørsmålene i oppgavene og heller ha forskjellig fokus fra oppgave til oppgave. F.eks har vilkårlslæren gått igjen i flere oppgaver. På den annen side lærer man det jo grundig. Savner økende vanskelighetsgrad, oppgavene er for enkle i forhold til hva det forventes på eksamen.

En av arbeidsgruppene har hatt fire arbeidsgruppeledere (vikarer) i løpet av kurset, dette er ikke bra for gruppen og bør unngås.

Storgrupper:

Storgruppene på andre kurs har tatt opp andre/vanskeligere tema enn på arbeidsgruppene, nå har det vært mye det samme i storgruppene som i arbeidsgruppene. Bortkastet tid å bruke storgruppen til å gå gjennom arbeidsgruppeoppgavene.

Bra å ha gått gjennom prosedyren på forhånd, det ble god prosedyre på storgruppene.

Vikar i en storgruppe poengterte at han ikke kunne forvaltningsrett så godt, men han hadde forberedt seg godt og det fungerte bra likevel.

Storgruppelederne er (for) tilbakeholdne med egne meninger. De kan godt gi svar etter at diskusjonen har vært, så man vet hva som er riktig.

Storgruppeleder bør styre tiden bedre, så ikke de som har framføring sist får mye kortere tid enn de andre.

Obligatorisk kursoppgave:

Sensorveiledningen var diffus, den kunne vært fyldigere.

Varierende nivå på tilbakemeldingene, noen sensorer skriver svært lite og da blir det vanskelig å forstå hva sensor mener når sensorveiledningen er kort.

BHØ: sensorveiledningen skal ikke være for omfattende. Det må være en balanse, så sensorene ikke tror at det forventes at studentene kan mer enn de faktisk kan, samtidig som studentene skal kunne lese noe ut av den.

Oppgaven var ok, og omfanget passet til ordgrensen.

Litteratur:

Smith oppleves som tung og vanskelig. Graver er ikke stort bedre, mye det samme med den boken også. Noen opplever Smith som «grei nok», men ikke særlig relevant.

Miljø- og velferdspensum oppleves også som lite relevant.

Forelesninger:

Alle er fornøyd med at forelesningene er konsentrert tidlig i kurset.

Flinke forelesere, særlig Rasmussen.

Annet:

Ros til Kark!! Mye bedre nå i forhold til at man ikke blir kastet ut til stadighet og at det er mye mindre feil. Det har vært noe rot, men det blir rettet opp så snart adm. eller Kark blir gjort oppmerksom på det.

Bør bruke Edublogs mer, da unngår kursansvarlig at det samme spørsmålet blir stilt mange ganger.

Siste oppgaveinnlevering var noe avvikende fra de forrige innleveringene, men ingen mente å oppleve dette som et problem. Det var litt uklart hvor langt man skulle skrive, altså om det bare skulle skrives som et spørsmål eller om man skulle lage en større problemstilling.

Påminnelser om ting som avviker fra «normalen» kan kanskje gis, også fint hvis det blir snakket om på arbeidsgruppene.

KURSRAPPORT FOR TINGSRETT 2014

v. Ingunn Elise Myklebust

Faglærers vurdering av gjennomføring

o Praktisk gjennomføring

a) strukturen på kursopplegget

Tingsretten gjeld i hovudsak retten til, eller i, fast eigedom, og kan delast inn i ulike tema som offentleg styring av fast eigedom, eigedomsgrenser, hevd osv. Opplegget er søkt gjennomført slik at tema for kursoppgåver (arbeidsgruppeoppgåver og storgruppeoppgåver), vert drøfta og løyst etter at det aktuelle tema er gjennomgått på førelesingar. Dette fungerer fint. Ved obligatorisk prøve blir det gitt både nokre spørsmål som vi har arbeida med frå før, og nokre «nye» som ikkje har blitt gjennomgått i undervisinga enno. Studentane verkar høveleg nøgd med dette. Det blir nokon «lette» spørsmål, men også høve til å strekkje seg.

b) Førelesingar

Førelesingane vart avvikla på same måte som i fjord. Ernst Nordtveit, Sigrid E. Schütz og eg har delt førelesingane mellom oss, og slik at Nordtveit og underteikna har drege brorparten av dette lasset. Vi har førelest i høve til det vi har særleg forskingskompetanse på, og samarbeidet mellom oss har gått veldig fint. Ettersom dei ulike emna i tingsretten er greitt tematisk fråskilt, som nemnt over, er det systematisk greitt å dele opp førelesingane i ulike emne/problemstillingar, som også kan delast mellom ulike førelesarar. Ein del allmenne problemstillingar går att i dei ulike tema, som t.d. korleis endringar i samfunnet og t.d. fokus på miljøet, påverkar karakteren på retten, men det er nettopp eit poeng å gjenta dette. I år fekk dei teorioppgåva om «miljørett» på eksamen, og fekk dermed bruk av kunnskap tileigna på tvers av dei ulike «fagdisiplinane». Dei fleste takla dette fint, men det var også nokon – kanskje litt fleire enn vanleg – som trakk seg på sjølve eksamensdagen. Sjå nedanfor i pkt. g).

c) brukte oppgaver – både i arbeids- og storgrupper

I all hovudsak er opplegget det same som i fjord. Det er både teorioppgåver og praktikumsoppgåver, og oppgåvene dekkjer det meste av dei sentrale problemstillingane i faget. Eg har føreteke mindre justeringar i både arbeidsgruppeoppgåvene og storgruppeoppgåvene, m.a. for å søke å tilpasse oppgåvene til den til ei kvar til gjeldande ordgrense. Eg søker også kvart år å forbetre og oppdatere opplegget, for å få med nye «dagsaktuelle» problemstillingar og det siste frå rettspraksis.

d) skrivning og kommentering

Opplegget har stort sett fungert greitt.

Eg har hatt *tre-fire* oppgåver/kommentering inne til vurdering. Dette syner e.m.m. at systemet fungerer og at arbeidsgruppeleiarane er ansvarlege.

e) gjennomføring av gruppesamlingene, obligatorisk kursoppgave og eksamen

Gjennomføringa av samlingane, obligatorisk kursoppgåve og eksamen har gått som planlagt. Samarbeidet med ulike storgruppeleiarar og sensorkorpset fungerer fint.

Ei utfordring som likevel kan nemnast er at vi har fått veldig mange *klager* frå studentar på kommentering av obligatisk prøve. Klagene er for det meste grunngitt med at tilbakemeldingane er for *tynne*, og dei samanliknar seg med studentar som har fått svært *fyldige* tilbakemeldingar på sine oppgåver. (Fleire studentar er t.d. opptekne av å telle ord på tilbakemeldingane.) Etter mi oppfatning er dei fleste sensorar her innanfor det ein kan vente, og studentane må sjå at også einskilde sensorar er flinkare enn andre til å uttrykke seg kort, men presist. Ei innvending, som noko få studentar er inne på, og som er meir alvorleg, er at einskilde sensorar ikkje gir *treffande* nok tilbakemeldingar. Det må understrekast at dette ikkje er noko stort problem, men i oppsummeringsmøtet er det teke opp at ein av omsyn til dette bør gå igjennom sensorlista med tanke på neste år.

Heilskapsinntrykket er at sensorgruppa er veldig seriøse, og ein står kanskje i ein situasjon der ein kan velje ut dei beste.

f) samarbeid med administrasjonen

Samarbeidet med administrasjonen fungerer fint.

g) Strykprosent og frafall, karakterfordeling

Karakterfordeling og strykprosent må seiast å vere normalt.

Tendensen er elles akkurat som i fjord. Det har vore litt større samling rundt C enn det ei normalfordeling skulle tilseie, og ganske mange (men innanfor) også på B. Relativt få (men innanfor) også på A og D. Lite E og få stryk.

Som nemnt trur eg «dei gode karakterane» kan ha noko samanheng med relativt stort trekk frå eksamen på eksamensdagen. Medan 293 leverte eksamensoppgåvene, var det 39 som trakk seg. Studentane veit kva dei kan og ikkje kan, og tek ikkje bryet med å skrive ei teorioppgåve dersom dei ser at dette vil føre til ein svak karakter. Då tek dei heller eksamen seinare.

h) Studieinformasjon, dokumentasjon og tilgang til relevant litteratur

Informasjonen og litteratur som studentane har behov for finnast i stor grad via Mi side, internett og lovdatasystem. Det har ikkje vore noko spørsmål i år om behov for opptrykking av litteratur.

Faglærers vurdering av rammevilkåra

- o Lokaler og undervisningsutstyr
- o Andre forhold

Rammevilkåra for undervising er gode.

Datasystemet har fungert bra både ved førelesingar og storgrupper.

Faglærers kommentar til studentevalueringa(e) (referansegruppemøtet)

- o Metode – gjennomføring
- o Oppsummering av innspill
- o Ev. underveistiltak

På referansegruppemøtet gikk vi igjennom strukturen i kurset med arbeidsgrupper, storgrupper, obligatorisk prøve, litteratur og førelesingar. Dette føregikk slik at eg introduserte planen for opplegget og gjennomføring, og studentane kom med tilbakemeldingar på korleis dei meinte det hadde fungert.

Gjennomgåande verka studentane å vere relativt godt nøgde. Dei meinte at både førelesarar og storgruppeleiarar hadde gjort ein god innsats. Den sterkaste kritikken kom frå dei som ikkje var nøgd med tilbakemelding også på obligatorisk prøve, men det var her også fleire som gav uttrykk for å vere godt nøgde. Gjennomgåande verka dei fleste også å vere nøgd med sjølve øvingsoppgåvene på arbeidsgrupper, storgrupper og obligatorisk prøve, men det var også einskilde merknader på noko ein oppfatta som «for lett», «for vanskeleg» eller «for uklart». - Det som var «vanskeleg» for nokon, var gjerne for «lett» for andre. Mange meinte særleg at første arbeidsgruppeoppgåve var vanskeleg og uklar, men innrømma også at dette dels skuldast at det var første oppgåve i kurset, og at det kan vere ein grunn til at det er vanskeleg å forstå korleis ein skal bruke faktum osb.

Eg vil vurdere om det bør gjerast noko med denne oppgåva, men samstundes må ein ha i mente at oppgåva har vore brukt mange år *utan* større innvendingar frå studentar på referansegruppemøtet. Det er også allereie gjort vesentlege forenklingar av både denne og andre oppgåver, og at ein må vere varsam med å gjere oppgåvene «for lette». Det er eit kort kurs, og ein må ganske raskt setje seg inni kva for oppgåver ein kan vente å få på eksamen. Eg ser uansett kvart år på alle oppgåvene, for å gjere forbetringar, jf. pkt. c) over.

Faglærers samla vurdering, inkl. forslag til forbetringstiltak

Den samla vurdering av kurset, er at framdrifta har gått greitt. Samarbeidet mellom både førelesarar, arbeidsgruppeleiarar og storgruppeleiarar fungerer veldig fint, og dannar ei god plattform både for undervisningssituasjonen og forking.

JUS 131 KONTRAKTSRETT II – KURSAPPORTR 2014

a) *Strukturen på kursopplegget*

Strukturen bygger i hovedsak på samme modell som flere tidligere år.

b) *Forelesningene*

Forelesingene ble delt på Giertsen og Monsen, og ble spredt utover kursperioden. Videopptak var tilgjengelig. Noen studenter ønsker forelesingene samlet tidlig i kursperioden, andre foretrekker at disse spres. Min erfaring er at det siste er mest hensiktsmessig. Tas alle forelesingene tidlig, vil mange studenter trolig ikke se dybden i problemene. Når krevende temaer tas mot slutten av kurset, har flere av studentene forutsetninger for å trenge dypt inn i stoffet, og se sammenhengene i faget.

c) *Obligatoriske oppgaver*

Oppgavesettet var i hovedsak en videreføring av tidligere års oppgaver, bortsett fra endringer fordi direktivet om forbrukerrettigheter ble gjennomført fra juni 2014. Ordgrensen er en utfordring på noen av oppgavene. Tross en innstramming av omfanget i oppgavene på kurset i 2014, bør vi se på omfanget på nytt i årets kurs. Oppgavene dekker et bredt felt av emner. Alle oppgavene holder en vanskegrad som svarer til eksamensoppgaver.

Obligatorisk kursoppgave ble kritisert for å ha vært vanskelig. En stor del av oppgaven dreide seg om det som erfaringsmessig er vanskeligst i kontraktsrett II – erstatning. Det er mulig at kurslederen og studentene som reiste denne kritikken har ulike syn på kursoppgavens funksjon. Kurslederen antar at arbeid med en krevende kursoppgave i tre døgn ofte gir stor læringseffekt. Kurslederen vektlegger da læringseffekten, mens kritikerne kanskje så på oppgaven som en «hjemme-eksamen» der det var viktig å prestere bra. Tross at oppgaven ble ansett vanskelig, var snittnivået på besvarelsene solid. Oppgavens tema om bl.a. erstatning var ikke gjennomgått på forelesingene før kursoppgaven. En formodning er at studentenes arbeid med kursoppgaven muliggjorde øket innsikt i erstatning når foreleseren (Monsen) kom til dette temaet, og at kunnskap ervervet i arbeidet med kursoppgaven bidro til større forståelse for erstatning i slutfasen av kurset fordi studentene da lettere kunne se dybden i problemene – slik at kursoppgaven ble «studentvennlig» likevel, fordi den kan ha bidratt til å øke nivået i et vanskelig emne. Men det er selvsagt mulig at kurslederens inntrykk på dette punktet ikke treffer.

d) *Skriving og kommentering*

Kommentarer ble gitt både av storgruppelederne og av eksternt engasjerte kommentatorer. Kurslederen har ikke mottatt kritikk på kommenteringen.

e) Storgrupper

Storgruppene gjennomgikk oppgavene. Nytt av året var at grupper av studenter fremla muntlig opplegg for besvarelse av særskilte storgruppe-oppgaver. Bakgrunnen var dels et ønske om å engasjere studentene sterkere slik at storgruppene får mindre preg av enetale fra gruppelederne, viktigheten av at studiet også oppøver evnen til muntlig fremleggelse, og kritikk fra studentene på tidligere kurs om at det kan bli kjedelig når man først har kollokvium på en oppgave, så skriver denne, så retter oppgaver skrevet av andre studenter, og så gjennomgår oppgaven i storgruppen. En erfaring er at tidsrammen ble et problem når gruppene både skulle gjennomgå oppgavene studentene hadde skrevet og i tillegg ha student-fremleggelser. Mitt syn er at slike fremleggelser bør videreføres, og så får vi eventuelt nedjustere ambisjonene om at «alle» spørsmål som kan reises i de skrevne oppgavene skal drøftes. At noen storgrupper vektlegger drøftelse av spørsmål X i en oppgave og andre vektlegger spørsmål Y, bør ikke være noe problem. Svaret på at opplegget for storgruppene ble omfattende, bør derfor ikke være å kutte ut muntlige fremleggelser og strømlinjeforme oppgave-gjennomgangene slik at alle gjør det samme. Svaret bør i stedet være en aksept for at vi bør ha muntlige fremleggelser, og at man ikke kan forvente fullstendige oppgave-gjennomganger. Det siste kan lett bli mye enetale fra gruppelederen.

f) Eksamen

Ingen spesielle merknader. Nivåkontrolløren var imponert over snittnivået.

g) Studieadministrativ service

Har fungert godt. Flott service fra fakultetets dyktige administrasjon.

h) Karakterer, strykprosent, frafall

Karakterfordeling

A	32	11,2%	(7,8)
B	73	25,2 %	(25,5)
C	118	41,3%	(40,7)
D	51	17,8%	(21,4)
E	12	4,2%	(4,9)

Til sammen 286 (346 i 2013).

To (fire i 2013) studenter strøk. Totalt møtt til eksamen og sensurert: 288 (350 i 2013).

Statistikkene fra Felles Studentsystem viser at det var 50 studenter som (i) møtte, men ikke leverte besvarelse, og (ii) leverte besvarelse og strøk. Tilsvarende høsten 2013 var 17. Verken kurslederen eller fakultetet har så vidt vites mottatt klager eller kritikk på eksamensoppgaven.

i) Studieinformasjon og dokumentasjon

Ingen spesielle merknader.

j) Tilgang til relevant litteratur

Det er ikke meldt om problemer med å få tak i relevant litteratur. Læreboksituasjonen er ikke optimal. En endring kan tidligst ventes når ny studieordning trer i kraft.

2) Faglærers vurdering av undervisningslokalene

Ingen merknader.

3) Faglærers kommentar til studentevaluering

Studentevaluering skjedde som vanlig ved referansegruppe. En del synspunkter kom fram, og er søkt hensyntatt ved utarbeiding av kursrapporten.

4) Faglærers samlede vurdering

Hovedinntrykket er at studentene legger ned stor arbeidsinnsats og har godt læringsutbytte, og at kurset ikke har behov for mer omfattende endringer. Kurslederen er imponert over studentenes bratte læringskurve fra oppstart kurset i august til eksamen i oktober.

Bergen 9. januar 2015

Johan Giertsen

RAPPORT – KURS I PENGEKRAVSRETT H-14

Kurset i pengekravsrett høsten 2014 ble gjennomført på samme måte og etter samme struktur som foregående semestre. Fagets læringsmål har ligget fast en del år og de viktigste emnene i faget har en ganske statisk rettskildesituasjon, slik at faget gir godt grunnlag for å videreføre de deler av opplegget som viser seg å fungere godt. Samtidig medfører den knappe kurstiden (7 uker) utfordringer som bl a begrenser muligheten for vesentlige endringer.

Kurset er bygget opp slik at forelesningene begynner i uke 1, de fire ukentlige kursoppgavene begynner i uke 2 mens obligatorisk oppgave skrives i uke 4. Kurset avsluttes med skoleeksamen i uke 7. Behov for generell lese- og fordypningstid søkes bl a oppnådd ved å begrense omfanget på de obligatoriske oppgavene.

Forelesningene og kursoppgavene er avpasset slik at de emnene som tas opp i kursoppgavene er omtalt i forelesningene før studentene skal skrive oppgavene. Dette synes å fungere greit.

Tre av de fire kursoppgavene var uendret fra tidligere år. Kursoppgave nr. 1, som har vært en teorioppgave om rente og rentetapserstatning, er nå blitt endret til en praktisk oppgave om samme tema. Endringen skyldes at rettsutviklingen innenfor deler av temaet (krav på rente uten hjemmel i lov, avtale eller sedvane) blir mer og mer krevende å håndtere i en teorioppgave, ikke minst etter seneste høyesterettsdom om dette (Rt 2014.501). Jeg oppfattet at endringen fungerte positivt for studentene (som naturligvis bare har egen erfaring med ett oppgavesett), blant annet ved at tidligere ganske utbredte studenttilbakemeldinger om å plassere kursoppgave nr 1 senere i kurset, ikke forekom denne gangen.

Det har vært en utfordring å få faste interne lærere til å ta storgruppeundervisning i faget, noe som bl a har sammenheng med det lave antallet faste lærere med hovedforskningskompetanse innen formuerett. Denne gangen var imidlertid 4 av 5 storgruppeledere erfarne lærere, noe som er positivt.

Obligatorisk kursoppgave synes å ha fungert godt for studentene. Ordningen med muntlig gjennomgang av kursoppgaven kort tid etter innleveringsfristen fungerte også denne gang tilfredsstillende.

Skoleeksamen ble gjennomført uten at jeg har mottatt tilbakemeldinger fra sensorer eller studenter om at det har vært særlige problemer.

Karakterfordelingen er i hovedsak i samsvar med retningslinjene. Strykprosenten er som vanlig lav.

Sensuren av obligatorisk oppgave forløp greit. Sensuren av skoleeksamen fungerte, med forbehold for selve den fysiske gjennomføringen av nivåkontrollen, jf nedenfor, også greit. Nivåkontrollen viste i liten grad vesentlige forskjeller på sensorene. En av sensorene skilte seg noe ut gjennom noen faglig mindre adekvate vurderinger av enkeltelementer i besvarelsene, men uten at dette ga seg gjennomgående uttrykk i annen vurderingsnorm enn den normale.

Gjennomføringen av nivåkontrollen ble imidlertid vanskeliggjort av at flere av forsendelsene fra sensorene ble til dels vesentlig forsinket. Sensorene skulle sørge for at nivåkontrollbesvarelser var meg i hende senest 23. desember. Av flere grunner var bare fire av åtte forsendelser mottatt innen fristen. I ett av tilfellene var problemet at posten ikke klarte å levere «over natten» til 23. desember. Denne pakken (og eventuelt andre) ble heller ikke levert 24. desember fordi ekspedisjonen ikke var betjent og postbudet ikke hadde mulighet for å komme i kontakt med noen som kunne ta imot forsendelsene. Ettersom 3. juledag var en lørdag, ble forsendelsene først levert påfølgende uke. Fra en sensor mottok jeg bare besvarelser fra tre ulike nivåer, tilsynelatende fordi sensor bare hadde rettet noen få besvarelser innen leveringsfristen (hennes pakke var for øvrig en av de forsinkede). Både for hennes og et par andres del var det også problem å få tilbakemelding på e-posthenvendelser om foreløpig karakterfordeling.

Jeg har allerede tatt opp med administrasjonen at det må være kontaktinformasjon ved infosenteret slik at post kan komme frem også på dager hvor infosenteret er stengt. For øvrig bør det innskjerpes overfor sensorer at frister skal overholdes og at en bør være tilgjengelig på e-post i perioden sensuren foregår. Uavhengig av dette vil mine erfaringer med aktuelle sensorer få betydning når jeg senere skal velge sensorer til kurset, uten at jeg ser grunn til å utdype og konkretisere dette ytterligere i rapporten.

Studieadministrativ service var som vanlig utmerket.

Rammevilkårene for kursgjennomføringen var god. De midlertidige undervisningslokalene i brakker på Sydneshaugen fungerte tilfredsstillende.

Studentevalueringen var i det alt vesentlige positivt. Jeg har ingen vesentlige kommentarer til den.

16. januar 2015

Rune Sæbø

REFERANSEGRUPPEMØTE

JUS134 Rettshistorie- og komparativ rett 3. STUDIEÅR 2013/2014

Til stede 22. mai 2014

- Representanter: 3.1, 3.12, 3.18, 3.20, 3.21, 3.25, 3.28.
- Kursansvarlig: Jørn Øyrehagen Sunde
- Storgruppeleder: Lars Kvestad
- Studieårsansvarlig: Silje Fjærestad-Tollefsen
- JSU-rep.: Christine Schjerven

Referatet er gitt i stikkordsform og gjenspeiler derfor ikke hvor mange representanter som støttet eller var uenige i de ulike momentene

Læringsmål og læringsutbytte:

- Studentene er fornøyde med læringsmål og læringsutbytte.
- Enkelte mener at det kunne vært nyttig å ha dette kurset tidligere i studieløpet.

Kursets struktur:

- Forelesningene kommer som en blokk i faget. Enighet om at dette fungerer svært bra da det er nyttig å få stoffet på plass før en starter med oppgavene.
- Ønske om at videoforelesningene kunne bli lagt ut tidligere, helst før 16. mai.
- Forelesningsdisposisjonen fungerer svært godt.
- Tilbakemelding på at faget burde vært én uke lengre, da den siste storgruppen er veldig tett opptil eksamen. Andre mener dette ikke er et problem.

Arbeidsgrupper og gruppeoppgaver:

- Forelesningene og gruppeoppgavene har fungert godt sammen.
- Veldig fornøyde med kommenteringene, som har vært veldig gode i dette kurset.
- Positivt at kommentarene også har blitt kommentert.
- Korte kommenteringsfrister for oppgaveretterne har sikret rask tilbakemelding til studentene.
- Bra progresjon i oppgavene.
- Utfordrende oppgaver.
- Noen ønsker arbeidsgruppeoppgavene på bokmål.
- Lite fokus på litteraturliste. Noen synes dette er negativt, andre er veldig fornøyde og synes det er deilig å skrive uten å tenke for mye på referering.
- Positivt at det gjennom kommenteringen har blitt angitt om man «har truffet» med oppgaven.

Storgrupper:

- Generelt er studentene svært fornøyde med storgruppelederne i faget.
- Gode opplegg på storgruppene, flinke folk.

Litteratur:

- Veldig mye pensum på kort tid.
- Flere av studentene mener at noen av artiklene er skrevet på unødvendig tungt språk (på engelsk). Andre mener dette er lærerikt.
- Flere synes det er vanskelig å forstå språket i den svenske boken.
- Synd at boken til Michael Bogdan: *Komparativ rättskunskap* (2003) er utsolgt på Studia og i andre bokbutikken i byen. Mange studenter har stresset på grunn av dette.

Forelesninger:

- Studentene er veldig fornøyde med forelesningene, og det blir sagt at dette er noen av de bedre forelesningene de har hatt så langt på studiet.
- Forelesningsstilen og engasjementet til foreleser blir satt stor pris på.
- Foreleser er pedagogisk og flink til å bruke enkle eksempler som huskes.
- Ønske om at oppsummeringsforelesningen kunne kommet tidligere, men dette er på grunn av 2. pinsedag.

Det administrative:

- Ønske om at video-forelesningene kunne blitt lagt ut tidligere. Det ble lagt ut melding om at forelesningene skulle bli lagt ut 16. mai, men dette ikke ble ferdigstilt på dette tidspunktet, noe mange syntes var beklagelig.
- Boken til Michael Bogdan: *Komparativ rättskunskap* (2003) er utsolgt overalt. Dette kunne det blitt informert om på mi side.
- Negativt at det har vært noe uklarhet om eksamenstidspunkt (nøyaktig tidspunkt for innlevering av hjemmeeksamen).

REFERANSEGRUPPEMØTE JUS241 STRAFFERETT 4. STUDIEÅR 2014

Til stede 21. november

- Representanter (seminargruppe): Maria Lygre (2), Silje H. Egeberg (5), Kari Grethe Koppang (5), Christine T. Bugge (7), Anders Bøyum Halvorsen (9), Erling Kristoffer Ravnanger (10)
- Kursansvarlig: Erling Johannes Husabø (EJ)
- Studieårsansvarlig: Ellen Vikersveen (EV)

Referatet er gitt i stikkordsform og gjenspeiler derfor ikke hvor mange representanter som støttet eller var uenige i de ulike momentene

Læringsmål og læringsutbytte:

Positive tilbakemeldinger her. Ingen spesielle bemerkninger.

Kursets struktur:

Bra forhold mellom forelesninger og seminar. Bra at stoffet fra forelesning blir gjennomgått i seminarene etterpå.

Positivt at det er laget en fremdriftsplan (leseplan), spesielt viktig siden undervisningen er lagt opp ulikt den strukturen som er i boka.

Litt delte meninger om det er nok tid til å lese til eksamen mot slutten av kurset. Noen mener det er akkurat passe tid, mens andre mener det kunne vært mer tid. Enighet om at det er uheldig med en undervisningsfri uke midt i kurset. Fridager burde heller vært samlet mot slutten.

EV: I uke 41 var det satt av to dager til Etikk-kurset. Da gjenstår det likevel tre dager og disse kan vi godt benytte til undervisning neste gang. Det er for øvrig høstferie for skolen den uken, men det trenger vi ikke nødvendigvis å ta hensyn til?

Forelesninger:

Jevnt over bra.

Det brukes for mye tid på innledende forelesninger. Det er viktigere å bruke mer tid på det som kommer senere i kurset. - Men det er også viktig å bruke tid på *straffens formål*. Dette bør ikke fremstilles som mindre viktig. Likevel er dette et tema som er godt dekket i boka.

EJ: Det er mulig å disponere dette noe annerledes, for eksempel at det i større grad innarbeides og tas opp i sammenheng med andre temaer, slik som straffeutmåling..

- Det er også lettere å se nytten av dette når det sees i sammenheng med andre konkrete saker.

Gjennomgangen av kursoppgaven var veldig nyttig.

Studentene savner et klarere fokus på det metodiske aspektet, ikke kun fokus på det materielle aspektet.

EJ: En av utfordringene ved strafferett er nettopp det metodiske aspektet.

Forelesningsnotater som er lagt ut i Miside: Flere har opplevd problemer med utskrift av slides i powerpoint. Når man skriver ut 3 slides per side hender det ofte at deler av teksten blir borte. Dette gjelder også andre emner.

EV: Dette har med utskriftsfunksjonene i Powerpoint å gjøre. Jeg kan ta en titt for å se om det finnes en funksjon som gjør dette enklere.

Noen ganger er det gjort endringer i powerpoint-presentasjonen etter at den er lagt ut til studentene.

EJ: Det har hendt at det legges inn en ny slide før forelesningen, for eksempel for å illustrere et eksempel. Disse er det ikke viktig for studentene å ha skrevet ut på forhånd. Men vi kan godt unngå dette dersom det skaper forvirring for studentene.

Seminargrupper

Seminarlederne er dyktige. Det er ofte gode diskusjoner. Enkelte seminarledere utmerker seg som spesielt gode. Det er positivt når seminarleder tar styringen og spør studenter direkte når ingen tar ordet i diskusjoner. Det er bra å bli presset litt.

Det har vært problemer i enkelte seminargrupper. Dette ble løst med samtale mellom kursansvarlige og seminarleder, og situasjonen ble bedre.

Kvaliteten på seminargruppene avhenger også mye av studentenes innsats. På enkelte grupper har det vært mange som er dårlig forberedt og dette går ut over de som er forberedt. Mange bytter seminargrupper uten å melde fra.

Det oppleves som urettferdig at det er forskjell i kvaliteten/nivået på seminargruppene. Seminargruppene burde evalueres underveis.

Det foreslås også å omrokere på seminarlederne underveis i kurset, slik at alle får to ulike seminarledere. Det er delte meninger om dette er en god ide. Det kan ødelegge for gruppedynamikken og miljøet i gruppen. Andre mener at dette er en god ide: Miljø og gruppedynamikk bevares så lenge det er de samme studentene i gruppen.

Seminaroppgaver:

Positive tilbakemeldinger på seminaroppgavene. Bra at den siste oppgaven var en tidligere eksamensoppgave og hadde preg av repetisjon.

Litt delte meninger om prosedyreseminarene: Det er bra å bli presset til å få erfaring med prosedyre. Gjennomføringen ser imidlertid ut til å avhenge av kvaliteten på seminargruppen ellers. Ikke alle studentene gjør det de skal, og det går ut over de andre. Det var ikke alltid god nok informasjon om tidsfristene, og det fikk ingen konsekvenser å levere etter frist. Noen mener at det bør være lengre tidsfrister. Innleveringer og oppgaver bør heller ikke legges til over helgen (ved at forsvarergruppen får tiltalen på fredag). Ikke alle har anledning til å jobbe i helgene.

Det uttrykkes ønske om å få veiledning i hvordan man skal prosedere. Mange har aldri vært borti dette før. Man ønsker også å få tips til hvordan en tiltalebeslutning skal utformes. De fleste mener at det hadde vært bedre om tiltalebeslutningen var utformet på forhånd. Det bør i det minste gjøres en kvalitetssikring, ved at seminarleder ser over disse før de går til forsvarergruppen. Arbeidet til forsvarergruppen blir vanskelig når tiltalebeslutningen er dårlig.

Noen mente de to siste prosedyreoppgavene kommer litt for tett opp til eksamen. Mange ønsker mer tid på vanlige oppgaver/øving til eksamen. Det er nok med de to prosedyreoppgavene som kommer i starten av kurset. Det ble for lite tid til de to siste prosedyreoppgavene og de ble heller ikke

oppsummert/gjennomgått av seminarleder etter prosedyreinnleggene. Bør vurdere å kutte ut noen problemstillinger i enkelte oppgaver, fortrinnsvis slike som blir tatt opp i andre oppgaver.

Frivillig skrivning: Stort sett positive tilbakemeldinger.

Det er til stor hjelp når man senere skal skrive kursoppgaven. Det gir fordypning i mer enn ett tema. Men det er nok mest nyttig for de som skriver og leverer teksten. Skulle helst ha vært en mulighet for alle til å skrive og levere en slik tekst.

EJ: Dette er noe vi også ønsker, men det er et spørsmål om ressurser.

Obligatorisk kursoppgave:

Oppgaven var for omfattende og inneholdt for mange elementer. Man måtte kutte mye tekst for å komme innenfor ordgrensen. Dette gjorde det vanskelig å få til drøfting, samtidig ble mangelen på drøfting kritisert i kommentarene etterpå. Tilbakemeldinger sa ikke noe om hva som kunne kuttet for å få plass til mer drøfting.

EJ: Dette er dessverre en vanlig tilbakemelding fra studentene. Ordgrensen er ofte problematisk og en stor utfordring. Det er ikke lett å lage en oppgavetekst som er smal nok. Når man utformer oppgaven kan det ligge mer i oppgaven enn man først ser.

De fleste svarer bekreftende på at de ønsker lengre ordgrense. Én av representantene er derimot fornøyd med slik det er, og synes ikke ordgrensen var et problem.

Noen mener vanskelighetsgraden kunne vært høyere. Det ville vært bedre med en vanskeligere oppgave med færre elementer, som man kan fordype seg i.

Eksamen:

Det kunne vært færre problemstillinger. Vanskelig å bli ferdig på fire timer. Det er ikke tid til å lage disposisjon. Eksamen burde være på 6 timer. Mange studenter var tydelig fortvilet etterpå fordi de ikke hadde blitt ferdige.

EJ: Vi ønsker også lengre eksamener. Det er vanskelig å lage en praktisk oppgave som er tilpasset fire timers eksamen.

Litteratur:

Det er planlagt ny bok i Strafferett til neste år. Det blir positivt med en bok som er skreddersydd for undervisningsopplegget.

Edublogs/digitalisering:

Det er veldig bra med videoforelesning. Nyttig hvis man har gått glipp av noe eller det er noe som er vanskelig å forstå. Det er ikke en erstatning for personlig oppmøte. Positivt at videoforelesningene ble lagt ut såpass kort tid etter forelesningene, i bolker på 3-4 forelesninger av gangen.

De kursansvarlige får skryt for innsatsen med bloggen. Her kommer det mange gode svar på spørsmål, dette er svært nyttig for studentene. EJ: Oppsettet på bloggen er litt vanskelig å jobbe med for oss som skal legge inn svarene, men godt å høre at studentene er fornøyde.

Annet:

Kark har fungert greit i år. Ellers ikke noe å utsette på miside m.m.

Generelt er studentene godt fornøyde med kurset. Foreleserne har god humor, det bidrar til god stemning og at man husker ting bedre.

KURSRAPPORT

JUS 242 RETTERGANG STUDIEÅRET 2013/2014

Bergen 12. mai 2014

1. Faglærers vurdering av gjennomføring

a) Praktisk gjennomføring

i. strukturen på kursopplegget

Kurset i Rettergang strekker seg fra midten av november måned og ut februar måned. Årets kurs var det første kurset etter at fagene Rettergang og Strafferett ble delt. Tidligere ble disse fagene studert parallelt.

Kurset er lagt opp slik at det undervises i sivilprosess før jul og i straffeprosess etter jul. I tillegg kommer noen avsluttende seminarer i fellesprosess mot slutten av kurset der det undervises i både straffeprosess og sivilprosess. Både sivilprosessen og straffeprosessen starter med en lenger forelesningsrekke før det deretter er to uker med seminarer. Det eneste obligatoriske elementet er en kursoppgave som studentene skriver den første uken etter forelesningene i straffeprosess. Etter at undervisningen var ferdig hadde studentene to uker til eksamensforberedelse.

ii. Forelesningene

Forelesningene i sivilprosess ble i hovedsak holdt av førsteamanuensis Camilla Bernt, men førsteamanuensis Magne Strandberg foreleste om bevis og rettskraft. Forelesningene i straffeprosess ble i sin helhet holdt av høyesterettsdommer Magnus Matningsdal. Studentene oppgir i sin evaluering at de er meget godt fornøyd med forelesningene.

iii. Seminarene

På seminarene i sivilprosess og straffeprosess har vi tatt utgangspunkt i de oppgavesettene som ble brukt av professor Henry Mæland mens han var kursansvarlig, men vi har gjort ganske vesentlige endringer i oppgavesettene. Vi har blant annet forsøkt å gi oppgavesettene en klarere profil der det i større grad fokuseres på bestemte temaer på de ulike seminarsamlingene. Oppgavesettene er også endret for å samsvare bedre med læringskravene. I tillegg er det, særlig i sivilprosess, skrevet en rekke nye oppgaver. På seminarene i fellesprosess har vi stort sett skrevet helt nye oppgaver.

Studentene oppgir i sin evaluering at oppgavesettene dels preges av for mye detaljer og dels ligger utenfor læringsmålene. I allfall et stykke på vei har studentene rett i dette, og vi vil gjennomgå oppgavesettene på nytt for å forbedre dem ytterligere til neste år. Samtidig er det viktig å få frem at balanseringen mellom de store prinsippsspørsmålene og de mindre detaljene ikke alltid er så enkel i prosessfagene.

iv. Skrivning og kommentering

I kurset er det bare ett obligatorisk innslag, nemlig den obligatoriske kursoppgaven. Utover dette har vi ikke gitt noe tilbud om skrivetrening til studentene. Enkelte studenter har ytret en viss misnøye over fraværet av mer skrivetrening. Vi har full forståelse for studentenes innspill her, men det å legge til rette for mer skrivetrening – hvis det skal være initiert fra fakultetet – vil være temmelig kostnadskreven fordi man da er avhengig av å gi individuelle tilbakemeldinger til hver enkelt student. For noen år tilbake ble det til sammen tilbudt fire kursoppgaver i fagene Rettergang og Strafferett, der to måtte bestås. Antallet ble halvert, iallfall delvis av økonomiske årsaker, og med dagens økonomiske situasjon er det neppe rom for en økning i antallet kursoppgaver. Selv om det ikke er lagt til rette til for skrivetrening i regi av fakultetet, er det selvsagt ikke noe vi veien for at studentene organiserer dette selv via kollokvier eller på andre måter.

v. Gjennomføringen av seminarene

Selve gjennomføringen av seminarene har stort sett gått etter planen. I sivilprosess har vi denne gang utelukkende hatt interne seminarledere (de kursansvarlige samt førsteamanuensis Halvard Fredriksen og professor Tore Lunde). I straffeprosess har det stort sett vært brukt interne seminarledere (de kursansvarlige samt professor Ragna Aarli) i tillegg til visepolitimester Jon Reidar Nilsen. Det virker som studentene har vært fornøyd med seminarlederne. Noen studenter klager riktignok over at enkelte oppgaver løses på ulik måte av de ulike seminarlederne, men det er ikke noe vi uten videre anser som en ulempe. Mange av oppgavene på kurset er vanskelige, og flere av dem kan det være fullt forsvarlig å løse gjennom ulike fremgangsmåter og det kan også være fullt forsvarlig å komme til ulike standpunkter.

vi. Den obligatoriske kursoppgaven

Studentene oppgir i sin evaluering at de var meget godt fornøyd med den obligatoriske kursoppgaven. Også gjennomføringen av oppgaven gikk stort sett bra. Det var riktignok en oppgaveretter som ikke klarte å bli ferdig, men det problemet ble løst ved at de kursansvarlige sammen med professor Jon Petter Rui rettet ferdig resten av besvarelsene i den kommisjonen det var snakk om. Vi valgte for øvrig å bruke kontinuasjonseksamen fra 2013 som obligatorisk kursoppgave, noe som det ble stilt visse spørsmål ved fra enkelte studenter. Vi anser imidlertid denne praksisen som hensiktsmessig fordi poenget med oppgaven, som uansett bare er bestått eller ikke bestått og der det er meget sjelden at noen ikke består, er å øve opp studentene i skrivning av prosessrett.

vii. Eksamen

Eksamen ble gjennomført som ordinær fire timer skoleeksamen. Oppgaven var på forhånd gjennomgått av to studenter og av en faglærer i tillegg til de kursansvarlige. I ettertid er det nok likevel mulig at oppgaven var noe omfattende.

viii. Samarbeidet med administrasjonen

Samarbeidet med administrasjonen har stort sett fungert meget godt. Det har vært noe utskiftning av studieårsansvarlige i administrasjonen, men uten at det har medført noen problemer av betydning. Det har vært noen problemer knyttet til påmelding til seminarene, men det er viktig å understreke at problemene var av rent teknisk art og ikke skyldtes administrasjonen på vårt fakultet. Påmeldingsproblemene medførte at den studieårsansvarlige i administrasjonen måtte bruke mye tid på å legge inn påmeldingene manuelt. Problemet medførte at de endelige listene over seminargruppene i straffeprosess kom ganske sent, men seminarene ble likevel gjennomført uten

forsinkelser av noe slag. Det er likevel fullt forståelig at også studentene klager over at de må melde seg opp på hvert enkelt seminar.

b) Strykprosent og frafall

Det var 375 studenter som møtte til eksamen. Det var 21 studenter som fikk karakteren F. Det utgjorde 5,5 % av de som tok eksamen. I tillegg var det 30 studenter som trakk seg fra eksamen, noe som utgjør 8 % av de som var møtt opp. Det er dermed 13,5 % som enten trakk seg eller strøk. Dette er en noe høy prosentsats, men selve strykprosenten er ikke høyere enn den vanligvis har vært i faget.

c) Karakterfordeling

Karakterfordelingen var slik: A 6 %, B 15 %, C 27,2 %, D 25,3 %, E 13 % og F 5,5 %. Her er det kanskje noe mange som får D sammenlignet med antallet som får B, men på den annen side var karakterfordelingen omtrent den samme både i 2012 og 2013.

d) Studieinformasjon og dokumentasjon

Studentene har fått en introduksjonsforelesning der de to kursansvarlige presenterte opplegget for faget. I tillegg ligger mye relevant informasjon ute på mi.side. Studentene etterspør noe klarere og mer utfyllende læringsmål.

e) Tilgang til relevant litteratur

Pensum er Mæland «Kort prosess» og Andenæs/Myhrer «Straffeprosess». Vi forutsetter at studentene kjøper disse bøkene. I tillegg har vi laget en liste over aktuell ferdypningslitteratur der vi både angir mer omfattende bøker og artikler om utvalgte emner. All denne litteraturen er tilgjengelig enten på biblioteket eller på nett. Særlig i sivilprosess oppfordrer vi studentene til å supplere den noe korte læreboken.

2. Faglærers vurdering av rammevilkårene

a) Lokaler og undervisningsutstyr

Alle undervisningslokaler har fungert tilfredsstillende. Forelesningene har foregått i auditorium 1. Seminarene har vært holdt i litt ulike seminarrom. Kvaliteten på rommene er noe variabel, men stort sett høyst akseptabelt.

3. Faglærers kommentar til studentevalueringen(e) (referansegruppemøtet)

a) Metode – gjennomføring

Studentevalueringen ble gjennomført som en spørreundersøkelse fordi det basert på tidligere erfaringer har vist seg å være vanskelig å gjennomføre referansegruppemøte på 4. studieår.

b) Oppsummering av innspill

Vi har allerede i de foregående punktene tatt opp de viktigste av de innspillene studentene kommer med, men vi gir en kort oversikt: Studentene er meget godt fornøyde med forelesningene, og 64 % av studentene oppgir at forelesningene i sivilprosess gir «i svært stor grad» eller «i stor grad» bidro til læringen, mens 60 % oppga det samme i straffeprosess.

Også seminarene blir stort sett godt mottatt. 65 % av studentene oppgir at seminarene i sivilprosess «i svært stor grad» eller «i stor grad» bidro til læringen, 73 % av studentene oppgir det samme i

straffeprosess. Noen oppgir imidlertid i sine kommentarer at seminarene i for stor grad tar opp temaer som ikke er i kjernen av læringsmålene. Seminarene i fellesprosess blir derimot mer lunkent mottatt. 45 % av studentene oppgir at disse seminarene «i svært stor grad» eller «i stor grad» bidro til læringen. I tillegg gir en del studenter kommentarer om at seminarene i fellesprosess tar opp for mange nye problemstillinger tett på eksamen.

Ellers oppgir noen studenter at faget inneholder for mye detaljer, og at det er for lite samspill mellom forelesninger, pensum og læringsmål. Pensumboken i sivilprosess blir kritisert for å være for kort.

4. Oppfølging av fjorårets evaluering

I fjor kom det en del kritikk mot seminaroppgavene, da kanskje særlig i sivilprosess. Vi har tatt tak i dette og har blant annet laget flere nye oppgaver.

5. Faglærers samlede vurdering, inkl. forslag til forbedringstiltak

Vår samlede vurdering er at rettergangsfaget alt i alt fungerer bra. Samtidig har studentene i sin evaluering påpekt flere punkter som vi vil forbedre til neste eller som allerede er blitt forbedret:

- Læringsmålene har vært gjennomgått og er vesentlig omskrevet, se sak 11-14 i SU
- Vi kommer til å fortsette arbeidet med å forbedre oppgavesettene til seminarene i sivilprosess og straffeprosess
- Vi kommer til å vurdere om vi skal opprettholde fellesseminarene og eventuelt hvilken form de skal ha
- Vi kommer ikke til å endre pensumbok i sivilprosess fordi alternativet (Skoghøy: Tvisteløsning) bl.a. er for omfattende, men vi kommer fortsatt til å gi studentene en liste over aktuell/anbefalt fordypningslitteratur og vi kommer til å se på om denne listen kan gjøres med studentvennlig

Ørnulf Øyen
Kursansvarlig

Magne Strandberg
Kursansvarlig

[Tilbake til sakslisten](#)

Professor Hans Fredrik Marthinussen
Det juridiske fakultet,
Universitetet i Bergen

Bergen 26. januar 2015

Studieutvalget

Kursrapport Allmenn formuerett

Vedlagt følger spørreundersøkelse som har vært utført etter kurset i allmenn formuerett de siste to årene. Kombinasjonen av spørreundersøkelsene, utstrakte klager på årets eksamen, inkludert henvendelser fra JSU om eksamenen, og en del generell støy rundt kurset, gjør at jeg i år skriver en noe mer utførlig kursrapport med forslag om tiltak.

På grunn av en god del uttrykt misnøye med kravene som stilles i kurset i allmenn formuerett, endret jeg, som første kursansvarlige, fra referansegruppemøte til en grundigere og bredere skriftlig evaluering. Spørreskjemaet har jeg selv utarbeidet i den hensikt å få frem direkte og ærlige tilbakemeldinger fra (særlig de misfornøyde) studentene. Jeg har også konsultert Lars Skjold Wilhelmsen i prosessen.

Totalinntrykket er i mine øyne rimelig bra. Undervisningssiden fikk egentlig meget gode tilbakemeldinger, for forelesningene i dynamisk tingsrett, panterett og konkurs, synes hhv 84, 89 og 97% av studentene at forelesningene var svært bra eller bra i 2013. Tilsvarende tall for 2014 var 86, 77 og 96. Seminarene oppfattes som det viktigste elementet i studentenes læring (hele 60 % mener de var "svært viktige" for læringsutbyttet både i 2013 og 2014), og tilbakemeldingene er gode (hhv. 84 og 75 % er fornøyd med pedagogisk kvalitet på seminarleder). Samlet sett synes det å være lite misnøye med selve undervisningen på kurset.

Eksamen oppfattes generelt som vanskelig. Det har vært drøftet mange ganger, og jeg har vanskelig for å se hvordan vi skal unngå akkurat det - for min egen del kan jeg ikke leve med å gi eksamener basert på noe annet enn å teste forståelse for faget. Jeg synes det er dypt urovekkende at vi har flere kursansvarlige som synes mer opptatt av å teste studentenes evne til å pugge, ikke minst siden alle vet at det som i størst grad styrer studentenes studievaner, er eksamen. For min del er det største problemet at eksamener tidligere på studiet gir studentene studievaner og forventninger til samsvar timer på lesesalen-eksamensresultat, som de tar med seg inn i mitt kurs. Det er ikke mye rettsvitenskap over tilnærmingen hos mange, for å si

det forsiktig. Dette har jeg, og for øvrig studiereformkomiteen, drøftet med Lars Skjold Wilhelmsen, og det er åpenbart et problem. Ser man bort fra strykprosenten, er fordelingen av karakterene på formuerettskurset der de skal være, det vil si rimelig i samsvar med fakultetets mål for karakterfordeling over tid.

For min egen del har jeg nok en sterk mistanke om at det er en del med «flink pike syndrom», studenter som leser mye og forventer at det uten videre skal gi utbytte, og som gjerne også er vant til å kunne pugge seg til en B, som er sinte og frustrerte over at jeg stiler andre krav i mitt kurs. Og disse studentene er gjerne såpass opptatt av det de selv oppfatter som «rettferdighet» at de kan beklage seg ganske høylytt over eksamen. Dette siste betyr selvsagt ikke at jeg ikke tar alle klager på alvor, men det er et forsøk på å gi en forklaring på hvorfor tallet klager er så høyt, når karakterfordelingen tross alt, med unntak av en noe høy strykprosent, er ganske så normal sammenlignet med de øvrige kursene på studiet. Jeg har nemlig ikke inntrykk av at det er de som stryker som beklager seg så voldsomt (selv om jeg får noen klager fra studenter i det nederste sjiktet også). Det er også en mulig forklaring på hvorfor 10-15 studenter benytter kommentarfeltet til omtrent ethvert spørsmål i spørreundersøkelsen til å hamre løs på kursansvarlig. Vi har nemlig også egne dokumenter der man kan følge enkelt svar undersøkelsen igjennom. Disse legger jeg ikke ved, da i hvert fall de som har vært tilstede i undervisningen nok kan identifisere enkeltstudenter gjennom noen av kommentarene. Men jeg kan si at selv om man tar vekk de i overkant av 10 personene som gjennomgående har krasse og til dels usaklige og uriktige kommentarer, så er misnøyen med eksamen noe større i 2014 enn i 2013.

En strykoversikt helt tilbake til gammel 3. avdeling følger vedlagt.

Det som særpreger kursets resultater, sammenlignet med øvrige kurs, er altså en omtrent dobbel så høy strykprosent som de øvrige fagene på fjerde studieår, og sammenlignet med fag på 1-3. år, omtrent tre ganger så høy. At for tiden like i underkant av 10 % stryker på formueretten, er ikke egentlig oppsiktsvekkende om man ser på disse fagenes historie på jusstudiet. De 10 % som stryker avslører ekstremt store mangler, ikke minst metodisk. Ettersom det, så vidt jeg kjenner til, ikke er et stort antall søknader om å få dispensasjon fra tregangersregelen for formuerettsfagets vedkommende, antar jeg at de fleste studentene likevel kommer seg gjennom kurset i løpet av ordinær eksamen, kontinuasjonseksamen og eventuelt påfølgende gjentak.

Jeg kan som sagt leve med at eksamen oppleves som krevende, fordi jeg mener at mastergrader bør deles ut på bakgrunn av at man har vist evner, innsikt og forståelse, ikke at man kan reproducere tekst. Det er imidlertid bekymringsfullt at såpass mange mener eksamen avvek betydelig fra det de forventet, og at eksamen ikke sto i samsvar med det de ble prøvd i på kurset. Som studiedekanen er kjent

med, er det truffet en del tiltak for å forsøke å bedre dette til neste kurs, tiltak som naturlig nok må være konfidensielle. Min egen oppfatning er at eksamensoppgaven på forrige kurs gikk helt i kjernen på sentrale elementer i kurset, men i lys av begrenset eksamenstid, var jeg nødt til å gjøre et utvalg av problemstillinger i stedet for å prøve studentene bredt fra alle fagområder som dekkes av kurset. Forrige eksamen er kanskje den aller mest grunnleggende eksamenen jeg har laget i min tid som kursansvarlig.

Dette leder over i én vesentlig bekymring jeg deler med studentene: Jeg lager eksamener som krever at man tenker seg grundig om. Når man skal teste evner i et 20-studiepoengsfag på samme tidsmessige rammer som et 8- eller 10-studiepoengsfag, sier det seg selv at dette er en vesentlig utfordring. At faget er på 20 studiepoeng, som er flere enn alle fag på tidligere studieår, gjør at firetimerseksamen nødvendigvis må baseres på utvalgte problemstillinger. Slik sett kan også studentene spekulere i å velge ut deler av «pensum». Det kan gå ut over innsatsen i fagene. Dessuten gir det lite rom for refleksjon over mer komplekse problemer, som er forventet etter hvert som man kommer oppover i studieårene. Med andre ord blir også progresjonen hemmet. I og med at faget er såpass stort, og kommer sent i studiet, hadde det også vært ønskelig med et innslag av mer teoretiske spørsmål. Dette gir også en bedre mulighet for å teoretisere i undervisningen, siden dagens praktiske oppgaveform gjør studentene mer opptatt av «smørbrødlister» og oppgaveteknikk enn dypere refleksjon rundt en del sentrale emner. Slik sett kan også den forskningsbaserte undervisningen komme mer i fokus.

Jeg ønsker derfor sterkt utvidet eksamenstid til 6 timer på formuerettskurset. Det mest sentrale hensynet er nok hensynet til faglig progresjon og et løft på masterdelen i tråd med det som er fremhevet i det nasjonale kvalifikasjonsrammeverket. Jeg mener det kan gi et godt løft på dette området – i dag bruker faktisk fakultetet klart mindre ressurser på eksamener på fjerde studieår sammenlignet med tidligere studieår, ettersom det her er større fag og færre eksamener, samtidig som eksamenene er på like få timer. På tredje studieår er det til sammenligning 20 timer med eksamenstid totalt, mot bare 12 på fjerde studieår. Slikt gir ikke grunnlag for god progresjon i undervisningsopplegget. Masterdelen bør kunne gis et løft, og i og med at noe av det viktigste for å styre studentadferd er eksamensformen, bør vi begynne med å ta tak her, og øke denne til seks timer. Det vil da også, som nevnt, kunne gi ytterligere positive effekter, bl.a. for muligheten til fordypning på enkelte punkter med mer forskningsrelatert undervisning. Jeg har søkt om slik utvidelse av eksamenstid tidligere uten å få gjennomslag. Jeg mener det er solid grunnlag for å hevde at 6-timerseksamen er bedre for studieadferden. Korte skriftlige eksamener fremheves blant annet av Arild Raaheim på det obligatoriske pedagogikkurset for faste ansatte som lite egnet til å fremme god dybdelæring. Så korte skriftlige eksamener er heller ikke vanlige ved norske universiteter; selv i grunnskolen og videregående opplæring er det lenger eksamenstid.

Jeg er klar over at utvidelse av eksamenstid ikke er gratis, og at fakultetets økonomi for tiden er anstrengt. En utvidelse til 6 timer gir imidlertid ikke mer enn en økning i sensuren på under 200 arbeidstimer i henhold til någjeldende regelverk. Jeg mener for øvrig at det bør være grunnlag for å redusere satsen for sensur av sekstimerseksamen til 1,25 timer. Det er mange år siden vi har hatt slike eksamener, og sensorene vil derfor neppe reagere på at vi justerer timetallet. Det viser også lite innsikt i sensur dersom man tror at en 50 % økning i eksamenstid øker tidsbruken ved sensur tilsvarende. En reduksjon i satsen for sensur av sekstimerseksamen må vel i tilfelle vedtas av fakultetsstyret.

Med vennlig hilsen
Hans Fredrik Marthinussen

TEMAER SOM BØR/SKAL INNGÅ I KURSRAPPORTEN

1. Faglærers vurdering av gjennomføring

a) Praktisk gjennomføring

Jeg var vikar som emneansvarlig for Henriette Sinding Aasen våren 2014.

i. strukturen på kursopplegget

Strukturen var i stor grad som tidligere år, men denne gangen bare med skoleeksamen.

ii. Forelesningene

Jeg hadde en del av undervisningen selv, men vi hadde også trukket inn eksterne lærekrefter (Toebes, Abbing og Williams). Studentene formidlet at dette fungerte bra (jeg var også med på en del av forelesningene), og de aktuelle foreleserne utfylte hverandre fint.

iii. brukte oppgaver – både i arbeids- og storgruppen

Ikke aktuelt for dette kurset.

iv. skriving og kommentering

Ikke aktuelt for dette kurset.

v. gjennomføring av arbeids- og storgruppesamlingene

Ikke aktuelt for dette kurset.

vi. obligatorisk kursoppgave

Ikke aktuelt for dette kurset.

vii. Eksamen

Kjetil M. Larsen var sensor, mens emneansvarlig laget oppgaven.

viii. samarbeid med administrasjonen

Dette fungerte som vanlig fint, og takk for all ekstrainsats i forbindelse med bestilling av flybilletter m.v. for eksterne forelesere.

b) Strykprosent og frafall

Ingen stryk og to studenter trakk seg før eksamen.

c) Karakterfordeling

Karakterfordelingen var innenfor normalvariasjonen på valgemner.

d) Studieinformasjon og dokumentasjon

Intet særlig å bemerke.

- e) Tilgang til relevant litteratur

Viste seg at tok tid for studentene å få tilgang til den ene av pensumbøkene på Studia.

2. Faglærers vurdering av rammevilkårene

- a) Lokaler og undervisningsutstyr

Seminarrrom 2 fungerer fint.

- b) Andre forhold

3. Faglærers samlede vurdering, inkl. forslag til forbedringstiltak

Emnet fungerer fint for utvekslingsstudentene, men det var ingen «norske» studenter på forelesningene. På samme måte som for andre valgemner må det være en målsetting om at utvekslingsstudentene får komme i møte med utenlandsstudenter i undervisningen (heller ikke på den sosiale fronten – eller boligfronten – ser det ut til å finne sted en slik sosialisering). Studentene kommer stort sett fra europeiske land, og på forelesningene trekker vi veksler på studentenes kunnskaper om hjemlig regelverk, og stort sett fungerer dette OK.

Sak 38/15 – 1*Det juridiske fakultet, Universitetet i Bergen – høsten 2014***Kursrapport JUS257-2-A Grunnleggende selskapsrett****Kursansvarlig: Filip Truyen****1. Faglærers vurdering av gjennomføring**

- a) Praktisk gjennomføring
 - i. strukturen på kursopplegget
Ok
 - ii. forelesningene
Ok
 - iii. brukte oppgaver – både i arbeids- og storgruppen
Brukes ikke
 - iv. skriving og kommentering
Brukes ikke
 - v. gjennomføring av arbeids- og storgruppesamlingene
Brukes ikke
 - vi. obligatorisk kursoppgave
Brukes ikke
 - vii. Eksamen
Prioriteter praktikumsoppgave. Det fungerer bra. Skriver sensorveiledninger som også er til god nytte for studenter i de etterfølgende år.
 - viii. samarbeid med administrasjonen
Utmerket
- b) Strykprosent og frafall
Tilfredsstillende
- c) Studieinformasjon og dokumentasjon
Ok
- d) Tilgang til relevant litteratur
Ikke optimal. Aksjeselskapsretten trenger en oppdatert lærebok utover det mest grunnleggende. Standardverket till M.H. Andenæs er fra 20006

2. Faglærers vurdering av rammevilkårene

- a) Lokaler og undervisningsutstyr
Ok
- b) Andre forhold

3. Faglærers kommentar til studentevalueringen(e) (referansegruppemøtet)

Ikke sett

- a) Metode – gjennomføring
- b) Oppsummering av innspill
- c) Ev. underveilstiltak

4. Oppfølging av fjorårets evaluering

Har punkter fra fjorårets evaluering blitt innarbeidet/ført til endringer i årets kurs? Hvis ja: hvordan?

Nei, ikke sett noe som tilsier endring

5. Faglærers samlede vurdering, inkl. forslag til forbedringstiltak

Med unntak av utfordringer mht. litteratur, fungere faget bra.

Tilbake til sakslisten

Ingunn Elise Myklebust
Sigrid Eskeland Schütz

Bergen 28.01.2015

Rapport forskningsbasert undervisning, spesialemner: JUS265-2-A Planrett og JUR640 Planrett

JUR640 Planrett (etterutdanninga) har undervisning 3 dagar om våren og 6 dagar om hausten, fordelt på to sesjonar. JUS 265-2-A har undervisning i 6 dagar om hausten. Ettersom undervisinga som skjer om hausten er felles for begge kursa, har vi utarbeid en felles rapport. Myklebust og Schütz har saman kursansvaret for begge desse emna.

Vurdering av gjennomføring:

a) Praktisk gjennomføring

I kursa deltek førelesarar både frå fakultetet og eksterne. Kven som føreles om dei ulike emne varierer noko frå år til år. Samarbeidet mellom oss fagansvarlege og eksterne førelesarar (advokatar og flinke juristar frå forvaltninga) fungerer godt, og samarbeidet har nytteverdi både i samband med den konkrete undervisinga og koordinering her, men også nyttig for forskning og nettverksbygging.

Førelesingsrekkjene er stykka opp med innlagte praktikumsoppgåver, der studentane – no både etterutdanningsstudentane og jusstudentane – får høve til å diskutere saker relatert til førelesingane, i grupper. For etterutdanningstudentar er både undervisning og oppgåveløysing eit obligatorisk innslag, medan både førelesingar og oppgåver for jusstudentar er frivillig. Dei fleste jusstudentar deltek på begge deler. Oppgåvene vert gjennomgått i fellesskap. Diskusjonane ved oppgåveløysing sikrar ei god utveksling mellom teoretisk tilnærming og innspel frå studentar med lang praktisk erfaring.

JUR 640 Studentane har obligatorisk prøve etter første haust sesjon.

JUR 640 og JUS 265-2-A avsluttar begge kurset med ein 4 timars skuleeksamen på hausten.

Samarbeidet med administrasjonen fungerer godt.

b-c) Strykprosent, fråfall og karakterfordeling

Strykprosent, er som venta. Karakterfordeling har vi ikkje fått informasjon om enno.

d) Studieinformasjon og dokumentasjon

JUS265-2-A kurset er gitt informasjon om på nettet, og elles på same måte som andre spesialemne. Det vi særleg må hugse på – dvs administrasjonen – er å leggje ut informasjon om kurset tidleg, slik at vi får så mange som studentar til vaksenopplæringskurset som mogeleg.

E) Tilgang til relevant litteratur

Studentane får tilgang til lærebøkene gjennom Studia, og til artiklane gjennom Gyldendal rettsdata. Det er ikkje motteke noko informasjon som kan tyde på at tilgangen til pensum eller tilleggslitteratur er særleg vanskeleg.

Vurdering av rammevilkår:

A) Lokal og undervisningsutstyr

I eit kurs som har både etterutdanningstudentar og jusstudentar, og som har både førelesingar og gruppearbeid, er det viktig å ha eigna lokale både for førelesingar og gruppearbeid. I løpet av ein undervisningsdag treng vi både ein eigna førelesingssal (gjerne ein mindre), samt tre grupperom som bør ligge nær einannan, slik at kursansvarleg kan gå rundt i ulike grupper. Førelesingsrom og grupperom i kjellaren på JUS II fungerer svært godt til føremålet. Det må likevel påpeikast at vi svært ofte har opplevd at temperaturen i førelesingssalen er for låg, og at ventilasjonsanlegget er avslått. I undervisinga på vårparten var dette eit **betydeleg problem**. Det tek for langt tid frå drifta vert kontakta, til problema vert retta opp, og det må kunne forventast at drifta sjølv sikrar at problemet er løyst før dei avsluttar ei feilmelding. Dette må rutinemessig vere på plass frå starten av dagen, slik at kursansvarleg (førelesar) slepp å bruke tid på dette.

Undervisningsutstyret har elles fungert godt.

Vurdering av studentevaluering:

Det er ikkje føreteke konkrete studentevalueringar av desse kurset dei siste åra. Tidlegare evalueringar av JUR 640, har vore positive.

Forslag til forbetringstiltak:

Vi synest opplegget fungerer godt, men vi vurderer å gjere den første delen av kurset (som berre gjeld for JUR 640), m.a. innføring i metode, forvaltningsrett og tingsrett, til eit *nettkurs*. Vi kan då kanskje nå ut til fleire studentar, samstundes som vi – til ei viss grad – kan gjere gjenbruk av førelesingar. Det er ein tanke som må modnast og eit opplegg som må planleggast, så det er ikkje aktuelt å setje det i verk før tidlegast våren 2016. Vi vil likevel vurdere å få til opptak av eit par undervisingar allereie i vår (2015), slik at vi kan begynne å «samle» opptak som det kan vere aktuelt å bruke. Ein tanke er at eit eventuelt nettkurs kan avsluttast med ein del-eksamen etter nettkurset på våren, og at den gjeldande obligatoriske midtvegsprøva om hausten utgår.

Kombinasjonar av kurs ol:

Aktuelle kurskombinasjonar kan vere JUS 253-2-A- Kommunalrett og JUS271-2-A, Energy law, og JUS270-2-A Economic Analysis of Law.

Høgskulen i Bergen har planar om å starte opp ei masterutdanning og eigedom- og jord-skiftefag, og det kan dukke opp spørsmål om fakultetet kan tilby undervisinga i JUS 265-2-A for desse studentane. Det er frå før - 07.02.13 - inngått avtale mellom UIB og HIB om at juridisk fakultet forpliktar seg til å levere planrett til ein erfaringsbasert masterprogram i arealplanlegging.

Kursrapport 274-2-A (på ”svorsk”)

I. Faglærers vurdering av gjennomføring

a) Praktisk gjennomføring

i. Strukturen på kursopplegget

Strukturen på kurset fungerer på det hele tatt bra. Ett mindre problem er at jeg – på grunn at jeg er bosatt i Sverige – ikke kan ha undervisningen varje ukke uten må koncentrere undervisningen till 5-6 tillfellen. Studenterna har perioder om 1-4 ukker som de kan lese materialet på och deretter treffes vi, vilket ger studenterne meget frihet under eget ansvar. Etter min mening er studenterna trots dette i det hele tatt fornøjde med opplegget.

ii. Forelesningene

På kurset har jeg bara rene forelesninger vid oppstart – deretter er det seminarier med diskusjon og noe mindre partier med mindre forelesninger (30 min eller slik). Seminarierna krever forberedelse fra studenterna og då materialet er på engelska kan det vara litt svårt for dem de förste gangerne. Deretter fungerer det generellt bra. Generellt har studenternes engelsk også blivit meget bedre over de år som jag haft faget (i 13 år).

iii. Brukte oppgaver – både i arbeids- og storgruppen

Jag har normalt sett bare 10-18 studenter, hvorfor det ikke er noen storgruppe. Derimot bruker jeg dele in studenter etter noe som kan kallas Uppsalamodellen i mindre grupper om 4-5 studenter, som har mindre muntlige rettspolitiske presentationer/diskusjoner. Dette fungere bra og er oppskattet av studenterne.

iv. Skrivning og kommentering

v. Gjennomføring av arbeids- og storgruppesamlingene

vi. Obligatorisk kursoppgave

vi. Eksamen

Eksaminasjon består av en hjemmeoppgave (oppsats om 15-20 sider; 51 %) og muntlig eksaminasjon (49 %). Jeg er nøyd med det systemet og jeg tror studenterne også er nøjde med det.

vii. Samarbeid med administrasjonen

Alltid og i alle år meget bra! Mari Anne Franklin er fantastisk bra!

b) Strykprosent og frafall

Jeg har ofte en grupp av motivert studenter og får derfor generellt et bra resultat med gode karakterer. 2014 års studentgruppe var litt annorledes då jeg hade 5 gode, motiverte studenter og tre, ikke helt motivert, svagare studenter, vilket forklarar fordelningen i karakterer mellom studenterne.

Jeg har få stryk på faget og det henger sammen med at det er en liten, motivert studentgruppe. Noen kan anmelde seg opp til faget, men möter ikke opp. I slikke tilfellen er det studenter som ikke har tatt faget på det hele tatt. Jeg har og studenter som önsker følge faget men ikke ta eksamen i det (minst 1-2 per år).

c) Karakterfordeling

Se ovenfor.

d) Studieinformasjon og dokumentasjon

Fungerer bra.

e) Tilgang til relevant litteratur

Biblioteket er bra!

Faglärers vurdering av rammevillkorerne

Ettersom jeg tidigare var professor i Bergen er min kommentar at Bergen er et gott studiested med gode forhold for studenterne. Lokaler og undervisningsutstyr liksom andre forhold er gode.

Jeg er og glad i at kommet til Bergen!

Faglärers kommentar til studentevalueringen(e)

Etter at ha diskutert med alle studenter om faget var mitt intryck at de var nöjda.

Faglärers samlede vurdering, inkl. forslag til forbedringstiltak

Jeg ser gjerne at studenterne fortsatt får trening i at benytte Hein-On-Line, Westlaw og SSRN m.fl. databaser. Dette er meget bra!

Dessuten ser jeg gjerne mere reklame for faget bland norske studenter (som ikke leser engelsk på annan måte, eksempelvis utenlands). Jeg har gjerne en studentgrupp på 20 studenter eller deromkring.

Jeg skal selv gå igenom kursmaterialet i höst og prøve og forbedre det.

Våren 2015 kommer sannsynligvis European Model Company Law (EMCA) projektet presentera sin modellov for Europa. Deretter – till 2016 – er en idé at arbeide om faget og låte EMCA mer eller mindre styre seminarierne sammen med lovgivning fra EU, medlemstaterna i EU, litt norsk selskapsrett og litt fra USA.

Beste hilsen

Jan Andersson

Professor i civilrätt, särskilt associationsrätt, vid Stockholms universitet

Introduction to Copyright Law (UiB 2013-2014)

JUS 277-2-A

Course evaluation

Prof. P. Bernt Hugenholtz

The course was taught in 4 classes of 2 hours each (total 8) hours, in the beginning of the second semester.

Thirty students took the course, which is a good number. Unfortunately, only Erasmus students signed up to the course.

Most of the students who participated continued to take JUS 277-2-B (International Copyright Law) later in the semester.

The classes were given in a combination of lectures and discussions, based on weekly homework assignments posted on the course page on UiB Mi side.

The classes were mostly well attended. However, many students did not prepare their homework.

The examination was in the form of 5 questions of which one multiple-choice; the other questions - similar in style, but not identical in content to the homework assignment – required relatively short, motivated written answers.

The distribution of grades is (mean C) is satisfactory, although lower than the average for JUS 277-2-B. This can probably be explained by a small number of very badly prepared students (two of which failed the exam by a large margin) who mostly likely did not proceed to participate in JUS 277-2-B.

Staff support by Mari Anne Franklin, who was new to the job, was outstanding and very pleasant.

Overall, the course seems to be working well. An ongoing issue of concern, however, remains the very limited number of local UiB students attending the course. Another problem remains the unwillingness on the part of many students to do their homework.

Bergen, 5 November 2014

Bernt Hugenholtz

International Copyright Law (UiB 2013-2014)

JUS 277-2-B

Course evaluation

Prof. P. Bernt Hugenholtz

The course was taught in 7 classes of 2 hours each (total 14) hours during the second semester.

More than 30 students took the course, which is an excellent number. Unfortunately, the number of non-Erasmus (local UiB) students remained very low: only one.

Most of the students who participated previously took JUS 277-2-A (Introduction to Copyright Law).

The classes were given in a combination of lectures and discussions, based on weekly homework assignments posted on the course page on UiB Mi side.

The classes were generally well attended and produced lively discussions. However, many students did not prepare their homework.

The examination was in the form of 9 questions of which one multiple-choice; the other questions - similar in style, but not identical in content to the homework assignment – required relatively short, motivated written answers.

The distribution of grades is (mean grade B-C) is even and satisfactory, somewhat higher than the average for JUS 277-2-A, which reflects the higher commitment of the students who followed both courses consecutively.

Staff support by Mari Anne Franklin, who was new to the job, was outstanding and very pleasant.

Overall, the course seems to be working very well. An ongoing issue of concern, however, remains the very limited number of local UiB students attending the course. Another problem remains the unwillingness on the part of many students to do their homework.

Bergen, 5 November 2014

Bernt Hugenholtz

Memo

From: Erich Schanze, guest professor

To: Study Committee, Law Faculty

Course evaluation JUS 282-2-A Schanze „International Business Contracts: Structures, Negotiation, Conflict Avoidance and Resolution“, block January/February **2014**

This course, taught in English, views non-standard business transactions from a drafting perspective. This is unusual for law students who typically study substantive law applied by courts. In some aspects the course is a sequel of “Economic Analysis of Law” but it also comprises theories of negotiation, documentation and professional updating of contracts including notions of alternative dispute resolution. It attracts steadily increasing participation at Bergen in the range from originally of 20 to (2014) around 50 students attending, 46 registered, and 39 taking the exams in the first round. Given the size of assignments of more than 300 pages, partly fine print, the course requires a substantial amount of self study during and after the course. Students receive an outline in form of slides. The class attendance was very good. Most attendants took the three hour closed book exam. Generally, the assignments and the teaching were well understood. This is reflected in an above average response in the examinations, typically 10-15 pages well written responses to structural questions in English. In a very limited number of cases a deficiency in understanding and writing technical legal English was noticeable. As in the course on economic analysis of law (fall), it is difficult in a specialist subject raising the basic language proficiency of individual students. From a teacher’s perspective the inadequacy in the foreign language of a small minority of students is hard to tackle, because constant terminological explanations on a basic level will bore the large (competent) majority. Nevertheless, the technical terminology was largely available, even in weaker exams – a positive result in view of the relevance of legal English and economic theory in the future practical work in the area of business law. No student failed. A substantial number of answers in the exam were excellent, demonstrating a substantive engagement of some students in working through the materials. Otherwise, I am pleased with the almost Gaussian distribution of grades and the lack of failures.

The service from administration was diligent and helpful. Also, the daily slideshows ran well in all rooms assigned.

The direct response in class (I usually ask the students and talk to them individually in every break of the block course for receiving direct feedback on comprehension and speed) was positive throughout. The students understood that they were exposed to a relatively high work load during and after the course, and that this was altogether an unusual offer within their law curriculum.

Given the substantially rising number of English taught courses in the academic year 2014/15 I expect that the number of students will drop. However, I feel that a number of 30+ students would still be an ideal fit for this advanced course.

Due to a longer stay in the US without having access to all my materials this report is late. I apologize for this.

September 2014

Erich Schanze

The Faculty of Law, University of Bergen
COURSE EVALUATION
Areas to report on (where applicable)

JUS285-2-A EU and EEA Public Procurement Law
Spring Semester 2014

Course teachers:

Ignacio Herrera Anchustegui (8 sessions)

Linda Midtun (2 sessions)

Lecturer's assessment of:

o Practicalities around the course

a) Structure of the course:

The course was structured in 10 sessions of 2 academic hours each. The programmed lectures were sufficient to cover the topics that on the syllabus. However, the teachers found that more time could have been devoted to more practical and case-solving activities.

b) Lectures

The lectures were held in accordance to the plan. The overall structure was traditional lecturing. The teachers tried to encourage student participation, although the response was timid.

c) Compulsory paper (if applicable)

A compulsory paper based on one of the suggested topics was required. Overall, the quality of this assignment was positive. The compulsory paper will be kept for the upcoming semester. The teachers noticed that having several topics might be on occasions unfair because of their different degrees of depth and difficulty.

d) Examination

A 4 hour written exam with three mandatory questions was held. Two of those questions involved case solving scenarios. Overall, the results were satisfactory and there was correlation between the grades obtained on the compulsory paper and the exam. The teachers observe that the time frame given for students was sufficient and that most students have a sound knowledge of the basic concepts covered in the lectures.

e) Service from the administration

The contact with the administration was excellent. We had constant dialogue and all issues were dealt by both parties swiftly and positively.

o Percentage of failures and drop-out/withdrawal

There were no failures after the final results were rendered. From the 10 students registered for the exam 1 dropped. This appears to be within the normal range.

o Distribution of grades

The overall distribution of was as expected with no abnormalities found. The majority of the grades were between B and C.

o Information and documentation about courses

The information and documentation provided was sufficient.

o Access to relevant literature

The access to literature, particularly the mandatory (book) reading was a difficulty. Most students did not have their own copy and the library only had one or two copies of the book. At the same time, however, due to the changes of the legislation having occurred in March 2014 we do not encourage the Faculty to spend too many resources on books that will be/are outdated. Instead, we recommend purchasing books that are updated in line with the 2014 Directives. The additional reading material was provided in form of copies to the students. This proved to be good system.

Lecturer's assessment of general conditions:

o Premises and teaching equipment

The premises and teaching equipment were adequate for the needs of the course.

Lecturer's comments to the evaluation from students

The overall feedback from students was positive.

Lecturer's overall assessment, including suggestions for improvement

Overall, the teachers believe that the course was successful. The students were satisfied with the course and we believe they gained knowledge on an important field of the law. Of course improvements are to be made, particularly taking into account that it was the first time that this course is held.

We noticed that to encourage student participation and improve their problem-solving skills more interactive lectures are to be arranged. We have scheduled an additional non-compulsory lecture that will be devoted to solving practical cases.

Also, for this upcoming semester we will have one external lecturer (Mr. Anders Thue, partner at Simonsen Vogt Wiig AS) who will be holding one lecture offering a more practice-oriented perspective.

For this year the teachers will prepare an evaluation sheet that will be filled by students. In this evaluation sheet students will be asked to grade the course as well as provide suggestions for future modifications, particularly with regard to the possible recording of the lectures.

Lastly, the structure of the mandatory paper will be modified. In this semester we will provide with options as topics for the paper to set a more even playing ground for the assignment of the grades.

TEMAER SOM BØR/SKAL INNGÅ I KURSAPPORTEN

1. Faglærers vurdering av gjennomføring

a) Praktisk gjennomføring

Kurset ble arrangert første gang våren 2014 og kom til i kjølvannet av grunnlovsjubileet. Kurset er et av de få tverrfakultære emnene ved UiB. Organisatorisk var dette løst ved at faget fikk hver sin «kode» på sampol og jur fak.

i. strukturen på kursopplegget

Strukturen var i stor grad et klassisk opplegg for jusstudentene sin del med forelesninger, hjemmeeksamen, skoleeksamen.

ii. Forelesningene

Forelesningene var delt mellom ansatte fra sampol og jur fak. Siri Gloppen (emneansvarlig på sampol) og undertegnede var stort sett med på alle forelesningene.

iii. brukte oppgaver – både i arbeids- og storgruppen

Ikke aktuelt for dette kurset.

iv. skrivning og kommentering

Ikke aktuelt for dette kurset.

v. gjennomføring av arbeids- og storgruppesamlingene

Ikke aktuelt for dette kurset.

vi. obligatorisk kursoppgave

Vi hadde tellende oppgave (hjemmeeksamen inngikk som del av karakteren), og studentene skulle bl.a. foreta en sammenligning mellom de aktuelle norske delene og en selvvalgt forfatning (de fleste valgte hjemlandets forfatning, se nedenfor om studentsammensetningen).

vii. Eksamen

Undertegnede var sensor.

viii. samarbeid med administrasjonen

Dette fungerte som vanlig fint.

b) Strykprosent og frafall

Ingen stryk og én student trakk seg før eksamen.

c) Karakterfordeling

Karakterfordelingen var innenfor normalvariasjonen på valgemner, men få studenter og mange oppnådde A eller B.

d) Studieinformasjon og dokumentasjon

Intet særlig å bemerke.

e) Tilgang til relevant litteratur

Kompendium som var OK tilgang til.

2. Faglærers vurdering av rammevilkårene

a) Lokaler og undervisningsutstyr

Fungerte OK (men ikke alle studentene fant frem til lokalene i gamlebygget de gangene undervisningen var der.

b) Andre forhold

3. Faglærers samlede vurdering, inkl. forslag til forbedringstiltak

Tanken med emnet var å «bringe sammen» studenter fra sampol og jur fak. Dessverre var det ingen «norske» jusstudenter, men om lag halvparten av de fremmøtte på forelesning (ca 16 studenter på forelesning, hvor om lag halvparten var utvekslingsstudenter på juss). En utfordring i fremtiden må være å rekruttere flere norske jusstudenter, men de vegrer seg erfaringsvis med å ta kurs på engelsk. Ellers fungerte opplegget fint ved å trekke inn ulike forelesere, som innenfor sine felt er i fronten på de aktuelle delemnene.

Bergen, 1. oktober 2014

Karl Harald Søvig